

Stokholmas latviešu skolā izlaidums

Noslēdzies 2019./2020. mācību gads arī Stokholmas latviešu skolā. Ar smiekliem, ar dziesmām, ar labiem vārdiem un sajūtu, ka šis gads ir bijis raibs kā dzeņa vēders! Situācija pasaulē lika vērst skatienus uz citu pusi, meklēt jaunas iespējas, kā neapstāties un turpināt iesākto. Pavasara semetra lielāko daļu esam aizvadījuši tiekoties un mācoties tiešsaistē, kas mums visiem ir pavēris jaunus ceļus un skatījumu uz lietām. Kā teicis Rainis: "Pastāvēs, kas pārvērtīsies."

30. maijā noskanēja šī mācību gada pēdējais zvans. Kopīgi nodziedājām "Dievs, svētī Latviju!" pēc tam noklausījāmies Latvijas vēstnieka Zviedrijā Margēra Krama, skolas pārzines Agneses Blaubārdes kā arī ev. lut. baznīcas Zviedrijā mācītāja Kārļa Žola svētņu uzrunas, kuŗas katrs no viņiem veltīja mums iedvesmojošus un patiesi jaukus vārdus.

Pēc svinīgajām uzrunām noskatījāmies 8. klases bilžu video par skolā pavadītajiem gadiem. 8.klasei šī diena nebija tikai mācību gada, bet gan visas skolas noslēgums, kuŗu klātienē svinēsim nākamā mācību gada sākumā.

Tā kā latvieši nav tikai dziedātāju tauta, bet arī dejotāju, tad mūs visus kārtīgi izdancināja "Stokholmas spēlmaņi."

Brīnišķīgu pārsteigumu mums bija sagādājis grupas "Prāta Vētra" solists Renārs Kaupers, kuŗš speciāli sagatavotā video veltīja jaukus vārdus mūsu skolai un izpildīja tautā tik iemīļoto skaņdarbu "Mana dziesma".

Dienas otrajā pusē, pēc tam, kad skolai tiešsaistē tika pielikts punkts, klātienē tikās ar saviem skolotājiem, baudot skaisto laiku dabā. Vēlamies teikt īpašu paldies visiem – skolotājiem,

kuŗi neapjuka un turpināja gatavot mācību stundas tiešsaistē, vecākiem, kuŗi palīdzēja bērniem līdzdarbojoties un, protams, arī pašiem bērniem, kuŗi ar prieku pieslēdzās nodarbībām, jo bez viņu vēlēšanās mācīties skolas darbība būtu apstājusies.

Novēlam visiem saulainu vasaru un uz tikšanos klātienē 1. septembrī!

Stokholmas latviešu skola bērnu skaita ziņā šobrīd ir lielākā

latviešu diasporas skola pasaulē, kuŗas mērķis ir pulcināt bērnus Zviedrijā un veicināt viņos latvisko identitāti, palīdzot iemācīties un attīstīt latviešu valodu un literatūras pamatus, ģeografiju, vēsturi un latviešu tradīcijas, kā arī, pats svarīgākais, iegūt jaunus, latviski runājošus draugus. (Lasiet arī 11. lpp)

Stokholmas latviešu skola

RAVĒJOT

Šajā neparastajā laikā daudzas ģimenes pirmoreiz iekopj dārzus un vairāk dodas dabā. Jo dvēselē norimst nemiers, dabā strādājot. Doms kļūst cerīgākas, un nāk atskārsme, ka visās grūtībās Dievs turpina gādāt un mums arvien ir daudz, par ko Viņam pateikties. Arī es dodos ravēt, lai zemi sagatavotu stādiem. Pateicos, ka māmiņa iemācīja man pazīt vismaz parastās nezāles un saprast, ka arī tā Dievs iesaista savā darbā. Dārzā labi ravēt, bet ne tik labi nezāles meklēt cilvēku vidū.

Jēzus līdzībā Mateja ev. 13:24-30 Dieva valstība tiek salīdzināta ar cilvēku, kuŗa tīrumā ienaidsnieks slepeni starp kviešiem iesējis nezāles. Kalpi ir gatavi pat vainot saimnieku: "Vai tad tu tīrumu neapsēji ar labu sēklu? No kurienes gan tur nezāles?" Saimnieks atbild: "Tas ir ienaidsnieka darbs." Skaidrs – kalpiem gatavs atrisinājums: "Vai tu gribi, lai ejam tās izravēt?" "Nē. Ka, nezāles ravēdami, jūs neizraujat līdzī ar kviešus. Ļaujiet abiem augt kopā līdz plūvajai." Kalpi

Archibiskape Lauma Zuševica

taču atšķirtu nezāles no kviešiem, vai ne?

Izlemt, kuŗš cilvēks derīgs Dieva valstībai, kuŗš ne – tas ir vie-

nīgi Dieva darbs. Vai tā mēs žēlastībā netiekam pasargāti no neatgriezeniskām kļūdām, bet tiekam aicināti rast iespējas, kā, blakus otram augot, sadzīvosim šodien, rit un pēc krīzes, lai arī no mūsu darba vairotos Dieva svētība.

Arī tagad, kad daudzi kļūst nepacietīgāki, jo sajukumā aug bailes par nākotni un ir jau tik cilvēcīgi pamazām meklēt, ko vainot! Atskan pašpārliecinātā balsis, kas pārmet tam vai tai, kas kā nezāles izpostījuši viņu ar lielām pūlēm un darbu iekoptos dzīves dārzus! Tie sējuši tikai vislabākās sēklas pārlicībā, ka tās ilgi nesīs augļus. Izmisumā atskan vārdi: "Mēs ne-

esam šo pelnījuši!" Izjūtot bezspēku, ka nevaram kontrolēt to, kas notiek; kaut mēs nemeklētu, ko vainot, bet katrs turpinātu

lūgt pēc miera un gudrības izlemt, kā reaģēt un ko darīt tālāk, lai veidotos arvien tuvākas attiecības ar Dievu un ar citiem, kam blakus jādzīvo.

Aizvakar lija, un es nevarēju iet ravēt, tomēr izbrīnā vēroju, kā ārā atspīgt daba krāsu eksplozija. Istabā ziņas vēstīja par ļaunā vīrusa pieaugošām sekām. Lūdzu par savu un citu ģimenēm, par varoņiem un varoņēm! Lai lielākais paldies medmāsiņām, viņas kā dziedinātājas turpina dāvināt cerību! Daudzi ir atveseļojušies, un pavisam negaidīti līdz ar viņiem atspīrgusi arī daba – kā gaiss, tā arī ūdeņi kļuvuši tīrāki! Lai šī cerības zīme dāvina gaismu tumšākiem brīžiem! Lai Dievs turpina dziedināt dabu un mūs caur tās dāvanām! Viņš lai svētī mūs ticībā, cerībā un mīlestībā!

@brivalatvija

@briva_latvija

Medijpratība
pret bailēm un
neuzticēšanos

2. lpp.

Latvija dienu
ritējumā

3. – 4. lpp.

Franka
Gordona un
Sallijas
Benfeldes
komentāri

5. lpp.

Iepazīsimies!
Ričards
Pļavnieks,
vēsturnieks no
Amerikas

6. lpp.

Stīvēšanās pie
Latvijas kartes

8. lpp.

Māksla
pandēmijas
laikā

10. lpp.

SALLIJA
BENFELDE

Medijpratība pret bailēm un neuzticēšanos

Kā vērtēt paziņojumus un teorijas par Covid-19?

Pasaulē un arī Latvijā, turpinoties Covid-19 pandēmijai un tās izraisītajai krīzei, gan drukātajos medijos un televīzijas kanālos, gan sociālajos tīklos turpina izplatīties dažādas teorijas par to, kāpēc un kā šis vīruss radies. Aizvien retāk gan izskan apgalvojumi, ka šāda vīrusa vispār nav un ka tā ir tikai parastā gripa, kas tiek izmantota kāda cilvēka vai cilvēku grupas interesēs. Populāras ir kļuvušas teorijas un pieņēmumi par to, ka vīruss ir mākslīgi radīts, par to, kuŗš to radījis un kādā nolūkā, un apgalvojumi, ka visi agrāk vai vēlāk ar šo vīrusu izslimos, tāpēc nav jāuztraucas.

Šķiet, vispopulārākā ir versija par Bilu Geitsu, kuŗš esot līdzdarbojies vīrusa radīšanā, jo ar vakcīnas palīdzību, kuŗa noteikti tiks izveidota, cilvēki tikšot *čpoti* un kontrolēti visā pasaulē. Šī savzērestības teorija lielu piekrišanu un atbalstu guvusi visā pasaulē un īpaši tajos, kas ir pret jebkādam vakcīnām vispār.

Otra populāra versija ir, ka vīruss ir mākslīgi radīts Uhaņā, Ķīnā un *jauši* vai *nejauši* izkļuvis no zinātniskās laboratorijas. Atšķiras gan skaidrojumi, kāpēc radīts mākslīgais vīruss. Vieni apgalvo, ka tas radīts kā ierocis kuŗam, citi – esot meklēta vakcīna pret HIV, tāpēc mākslīgi apvienots HIV un koronavīruss.

Maija vidū Itālijas parlamenta deputāte, "Piecu zvaigžņu kustības" politiķe Sāra Kunjala (*Sara Cunial*) teica runu, kuŗā paziņoja, ka Bilss Geitss, *Microsoft* dibinātājs un labdarības atbalstītājs, darbojas, lai paverdzinātu cilvēkus. Viņas runa ir publicēta un arī tulkota vairākās valodās, daļēji arī latviešu, un bija pieejama sociālajos tīklos. Faktu pārbaudes mediji *Pafella Politica* un *Politifact* ir izpētījuši, ka liela daļa Kunjalias minēto fakti ir nepatiesi, daļa – drīzāk ir nepatiesi. Piemēram, deputāte apgalvoja, ka Bilss Geitss jau pirms diviem gadiem paredzēja pandēmiju, pagājušajā gadā tā tika simulēta pasākumā *Event 21*.

Jā, ASV Džonsa Hopkina veselības drošības centrs pagājušajā gadā tiešām rīkoja mācību pasākumu *Event 21*, kuŗā tika modelēta nevis jauna koronavīrusa iespējamā pandēmija, bet gan iespējamās izdomātas, neesošas pandēmijas scenārijs, lai apzinātu, kā tai nepieciešams sagatavoties. Turklāt par iespējamu jaunas pandēmijas rašanos zinātnieki ir brīdinājuši jau vairākus gadus – to darījusi gan domnīca RAND, gan Pasaules veselības organizācija (PVO), gan arī jau minētais Hopkina veselības drošības centrs. Šāds fakts un puspatiesību sajaukums veido maldīgu priekšstatu, ka deputātei var uzticēties, jo viņa taču runā par faktiem – proti, par pasākumu *Event 21*!

Kā zināms, Bilss Geitss ziedo milzu līdzekļus vakcīnu izstrādei, un Kunjala savā runā paziņoja, ka ar savām vakcīnām Geitss ir sterilizējis miljoniem sieviešu Afrikā, jo esot sacijis, ka tikai genocīds glābs pasauli un iedzīvotāju skaits esot jāsamazina. Faktu pārbaudītāji šādu Geitsa izteikumu nav atraduši. Bilss Geitss gan ir sacijis, ka dzimstībai nabadzīgākajās pasaules valstīs ir jāsamazinās, lai tās varētu kļūt turīgākas un uzlabotu cilvēku pieeju veselības aprūpei un izglītībai. Kā zināms, Geitsa un viņa sievas dibinātajā labdarības fondā *Bill & Melinda Gates Foundation* kontracepcija ir viens no tā darbības virzieniem. Vakcīnas radītu lielāku drošību tam, ka bērni nemirs no slimībām, pret kuŗām ir vakcīnas – piemēram, no stingumkrampjiem, un vecāki izvēlētos pasaulē laist mazāku bērnu skaitu.

Nepatiesi vai drīzāk nepatiesi ir izrādījušies gandrīz visi deputātes apgalvojumi, kādu patiesības kriptiņu var atrast katrā, bet kopumā šī runa un tās kaismīgie aizstāvji un izplatītāji vairo bailes un aizspriedumus.

Ne mazāk kvēlu aizstāvju un diskusiju ir izraisījusi franču profesora, Nobela prēmijas laureāta medicīnā saistībā ar HIV vīrusu

2008. gadā, Lūka Montanjē (*Luc Antoine Montagnier*) intervija šā gada aprīlī, kuŗas oriģināls pirmo reizi publicēts Andreja Ilarionova *Live Journal*. Lūks Montanjē (dzim. 1932. g. Šabri, Francijā) savā intervijā apgalvo, ka vīruss ir mākslīgi radīts Uhaņā, tas ir koronavīrusa un HIV vīrusa mākslīgs hibrīds, lai radītu vakcīnu pret HIV. Šis vīrusa hibrīds esot *nejauši* izkļuvis no laboratorijas, bet tas gan ar laiku pats no sevis beigšoties, jo ļoti mutējot un mākslīgi "piestiprinātie" HIV vīrusa "gabaliņi" pamazām nokrīt. Gan jāteic, ka šie Montanjē apgalvojumi ir izsaukuši ļoti lielus un plašus mediķu iebildumus visā pasaulē. Vienā vīrusā tiešām var "iestikēt" gabaliņu no cita vīrusa, bet, lai to izdarītu, tiek lietoti t. s. marķieri, kuŗu nav bezgalīgs daudzums. Visi marķieri ir zināmi, un tos var saskatīt, ja vīrusu ievieto mūsdienu tehnoloģiskajās ierīcēs. Līdz šim nevienam nav izdevies atklāt, ka *Covid-19* ir ar marķieri jeb, citiem vārdiem sakot, – nav izdevies pierādīt, ka šis vīruss ir mākslīgi radīts. Tātad – vai nu Ķīnai ir kāds absolūti jauns, lielā noslēpumā turēts marķieris, par kuŗu neviens nekur pasaulē nezina, vai arī profesors vienkārši izdara teorētiskus pieņēmumus bez pierādījumiem. Jo – ja eksistē slepens marķieris, tad profesoram tas arī nav zināms. Vēl jāpiebilst, ka pēc aiziešanas pensijā jau gadus desmit profesors ir pieslēgjis dažādiem alternatīvās ārstniecības virzieniem un nāk klajā ar interesantiem paziņojumiem par "dzīvo ūdeni ar atmiņu", par DNS izstarojuma pētījumiem, DNS radīšanu, izmantojot kvantu teleportāciju un HIV ārstēšanu ar uztura bagātinātājiem un antioksidantiem, bet vēlāk pievienojās vakcīnu pretiniekiem. Viņa aktīvā rīcība un paziņojumi izsaukuši daudzu zinātnieku protestus visā pasaulē. Viņi bažijas, ka Nobela prēmijas ieguvēja vārds var likt noticēt jebkam. Jāpiebilst, ka Andrejs Ilarionovs, ekonomists (dzim. 1961. g., Krievijā) ir biju-

šais Krievijas prezidenta Vladimira Putina padomdevējs ekonomikas jautājumos (2000. – 2005.), pašreiz dzīvo Vašingtonā un strādā Katona institūtā (*Cato Institute*). Savulaik Ilarionovs aizgāja no amata, jo uzskatīja, ka Putina virziens ekonomikā ir nepareizs.

Pēc tam, kad Krievijai nācās atzīt, ka *Covid-19* tomēr eksistē, mainījās arī oficiālo personu medijos runātais. Lūk, kādas personas sacītais: "Jums ir sava dzīve, un to nosaka Dievs. Jūs nomirsiet tad, kad to paredz Likteņa Grāmata, jūs nevarat nomirt ne ātrāk, ne vēlāk. Tas tur ir ierakstīts un nav jēgas mēģināt kaut ko mainīt, jo viss notiks tā. Tāpēc nevajag baidīties. No kā jūs baidāties? Nomirt? Ātrāk, kā paredzēts, jūs nemirsiet. Tādēļ dzīvojiet to dzīvi, kas jums dota, un neklausiet nevienā! Vienīgais, ko jūs varat izdarīt par spīti tam, kas ierakstīts Likteņa Grāmatā, ir sabojāt savu garastāvokli. Nebojājiet to, smaidiet! Mēs visi nomirsim. Ja Dievs dos, mirsim vieglā nāvē, ja ne – nāksies to izpirkt. (...) Es vispār nesaprotu to pānīku, ko izraisījusi 200 cilvēku saslimšana – pat ne īsta slimība, bet šķaudišana un klepošana – 140 miljonu lielā iedzīvotāju valstī. Vajag vienkārši dzīvot, nāve tāpat paņems savu daļu, mēs visi pārslimosim, kam jānomirst – tie nomirs. Galu galā visi nomirst."

To nesaka kādas reliģiozas sektas vadītājs vai ezotēriķis, to ne reizi vien ir paudis ārsts, Aleksandrs Mjasņikovs, Krievijas koronavīrusa monitoringa centra Informācijas nodaļas vadītājs. Protams, par 200 (!) saslimušajiem tika runāts vēl pirms Krievija vairs nespēja noslēpt to, ka saslimušo skaits ir daudz, daudz lielāks...

Apgalvojumus un savzērestības teorijas labprāt izplata un aizstāv arī Latvijā, arī izglītoti, talantīgi un sabiedrībā labi zināmi cilvēki. Manuprāt, šie cilvēki nesaprot, ka tādējādi rada neuzticēšanos gan valstij, gan profesionāliem speciālistiem.

Saprātīgi un psiholoģiski pamatoti uz jautājumu, kāpēc krīzē tā palielinās dažādu savzērestības teorijas piekritēju skaits, ka vīrusa krīze ir izraisīta, lai kāds gūtu lielu labumu, varētu visus un visu kontrolēt un samazināt cilvēku skaitu pasaulē, LTV 19. maija raidījumā *1:1* atbildēja mācītājs un psiholoģijas doktorants Indulis Paičs: "Tas ir stāsts par to, ka mūsu apziņa, mūsu smadzenes ir tā veidotas, ka mums kā cilvēkiem ir tendence saskatīt mērķtiecību, it sevišķi mērķtiecīgi vadītus procesus jeb tā saucamos aģentus, kaut kādas būtnes – vienalga vai tie būtu cilvēki, eņģeļi vai dēmoni, kā nu kuŗam. Mums ir tendence saskatīt būtnes, kuŗas vada procesus, par kuŗiem mūsdienu zinātniskā izpratne sacītu, ka tā ir dabiska, stichiska pasaules izpausme. Domāju, ka tam ir savi iemesli, mūsu smadzenes ir "būvētas" tai atsaukties. Pētnieki saka, ka daļēji tas notiek tāpēc, ka tas dod drošības un kontroles (vismaz) illūziju. Ja mēs pasakām, ka notiek process, kas ir pilnīgi nesaprotams, līdz šim nezināms, mēs nezinām, kā tas atsauksies uz ekonomiku, vēlāk politiku, sociāliem, varbūt pat uz militāriem procesiem. Tas ir kā domino efekts: viena lieta aizskar otru. Ja mēs sakām, ka tas ir stichisks, mēs zināmā mērā esam bezpalīdzīgi. Ja mēs sakām, ka kāds to vada, tas dod iespēju sākt domāt, ko ar to darīt, kā varētu pretoties. Tas rada sava veida kontroles sajūtu."

Sacītājā ir vērts ieklausīties, jo, it kā meklējot vienīgo patiesību, mēs tiešām varam apzināti vai neapzināti veicināt kādas cilvēku grupas vai kādas valsts slēptās intereses, jo ir izdevīgi izplatīt bailes un neuzticēšanos.

Šis publikācijas sagatavotas ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

"Infodēmija, kas spēj nogalināt"

Plašs pētnieciskās žurnālistikas raksts ar šādu nosaukumu publicēts Latvijas Avīzes

26. maija numurā. Tā autore – mums labi pazīstamā žurnāliste Māra Libeka.

Citējam fragmentus no šīs publikācijas, kas Latvijā izpelnījusies lielu interesi un atzinību

MĀRA LIBEKA

Kopš parādījās koronavīruss, informācija par to arvien papildinās, jo tas vēl nav līdz galam zinātniski izpētīts. Ja trūkst stingras pārlicības par procesiem, tad tā ir labvēlīga augsne viltus ziņu izplatībai. Taču gadās, ka viena otra viltus ziņa pamazām iziet no melu orbītas, jo par koronavīrusu parādās jauni pētījumi, kuŗi līdz galam vēl nav izzināti, tomēr mediķu vidū ir nostiprinājuši viedokli, ka ne viss, kas sākotnēji tika uzskatīts par dezinformāciju, joprojām ir tai pieskaitāms.

Piemēram, pandēmijas izplatības sākumā sociālajos tīklos va-

rēja lasīt, ka pret koronavīrusu palīdz C vitamīna lietošana lielākās terapeitiskajās dozās, nekā to lietojot ikdienā. Pasaules Veselības organizācija brīdināja par šādas dezinformācijas izplatīšanu.

"Tā gan nav viltus ziņa, jo tagad jau ir pētījumi par C vitamīna iedarbību uz koronavīrusa slimniekiem. Tie gan vēl līdz galam nav pabeigti," skaidro Latvijas Veselības ministrijas galvenais infektologs Uga Dumpis.

Arī latviešu ārsts Pauls Grūbe, kuŗam ir daudzu gadu pieredze kā reanimatologam anesteziologam un kuŗš strādā koronavi-

rusa pandēmijas epicentrā, vienā no Ņujorkas neatliekamās medicīniskās palīdzības slimnīcām, ir pārliecinājies, ka, lietojot C vitamīnu lielos daudzumos, tiek panākts *Covid-19* pacientu stāvokļa uzlabojums.

Sākotnēji par viltus ziņu Eiropas Ārējās drošības dienests nodēvējis arī Krievijas valdības fināncētā starptautiskā televīzijas tīkla angļu valodā (*RT English*) izplatīto apgalvojumu, ka "mums nav ko zaudēt, lietojot hidroksihlorokvīnu *Covid-19* ārstēšanai bez testēšanas". Šo preparātu lieto, lai ārstētu sarkano vilkēdi, artrītu un malāriju.

U. Dumpis: "Arī tā nav viltus ziņa, jo šī medikamenta izmantošana *Covid-19* ārstēšanā patlaban tiek pētīta Anglijā, un laboratoriski ir noskaidrots, ka zāles darbojas uz vīrusu, kaut arī tām ir blaknes. Tiesa, līdz galam vēl nav pierādīta šo zāļu efektivitāte *Covid-19* ārstēšanā, bet drīz jābūt zināmiem rezultātiem. Šo preparātu lieto daudzi, tostarp arī ASV prezidents Tramps, kuŗš šīs zāles ir nodēvējis par brīnumpreparātu. Arī Latvijā šīs zāles ir iepirktas."

Kā pirmavots šīs informācijas izplatībai tiek uzskatīts franču zinātnieks Didjē Rauls, kuŗš par

zāļu pozitīvo iedarbīgumu, veicot pētījumus, stāstīja *Facebook* demonstrētajā video. Lielākais Francijas laikraksts *Le Monde* viņa viedokli nodēvēja par "daļēju nepatiesību", jo zāles vēl neesot pietiekami izpētītas, lai sabiedrībai paziņotu, ka tās ir efektīvas koronavīrusa ārstēšanai.

"Tā patlaban ir tāda mode, ka viens otrs zinātnieks izliek tīmekli savu rakstu, kas vēl nav recenzēts. Visi grib ātrāk informāciju, ātrāk uzzināt, ka beidzot pret koronavīrusu ir zāles," secina Uga Dumpis.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

***

Saņem pirmo Valsts prezidenta Goda medaļu

27. maijā, apmeklējot Rundāles pili, Valsts prezidents Egils Levits pasniedza pirmo Valsts prezidenta Goda medaļu mākslas vēsturniekam un gleznotājam Imantam Lancmanim.

Valsts prezidenta Goda medaļa ir darināta no sudraba. Tās averse rotā reljefā veidots Rīgas pils attēls un Valsts prezidenta Egila Levita paraksts. Savukārt medaļas reversā redzams reljefā veidots Latvijas Republikas lielais valsts ģerbonis un Satversmes ievada pirmais teikums: "1918. gada 18. novembrī proklamētā Latvijas valsts ir izveidota, apvienojot latviešu vēsturiskās zemes un balstoties uz latviešu nācijas negrozāmo valstsgribu un tai neatņemamām pašnoteikšanās tiesībām, lai garantētu latviešu nācijas, tās valodas un kultūras pastāvēšanu un attīstību cauri gadsimtiem, nodrošinātu Latvijas tautas un ikviena brīvību un sekmētu labklājību."

"Mūža darbs, ko esat ieguldījis Rundāles pils attīstībā, ir nenovērtējams. Šo 50 gadu laikā tā ir mainījies līdz nepazīšanai. Rundāles pils ir paraugs visas Eiropas mērogā, kā rūpēties par kultūrvēsturiskajām vērtībām. Tāpēc man ir tas gods pasniegt pirmo Valsts prezidenta Goda medaļu tieši jums, Lancmaņa kungs," teica Valsts prezidents Egils Levits, pasniedzot nozīmīgo dāvinājumu Rundāles pils muzeja "dvēselei", mākslas vēsturniekam un gleznotājam Imantam Lancmanim.

Rundāles pils apmeklējuma laikā Valsts prezidents Egils Levits ar dzīvesbiedri Andru Leviti pils Rožu dārzā iestādīja selecionāres Dzidras Riekstas rozes stādu "Marga", tikās ar Rundāles pils direktori Lauru Lūsi, ar pašu Imantu Lancmani un Rundāles pils Mākslas pētniecības nodaļas galveno speciālisti, izstāžu kuratori Laumu Lancmani. Viesošanās Rundāles pilī ir kā aicinājums sabiedrībai šajā laikā apmeklēt Latvijas muzejus, sākot no plaši zināmiem līdz pat maziem, bet nozīmīgiem muzejiem reģionos.

"Latvijas tauta ir kultūrnācija, un neatņemama kultūras sastāvdaļa, protams, ir muzeji. Tiem allaž ir nepieciešami apmeklētāji, bet šajā laikā, kad sociālā dzīve pieklususi, it īpaši. Aicinu, ievē-

rojot ierobežojumus un izvērtējot iestāžu telpu un teritoriju dotās iespējas, apmeklēt Latvijas dažādos muzejus, pavadīt tur vairāk laika nekā agrāk, kad dzīvojam steigā, un smelties mūsu daudzveidīgo muzeju kultūras piedāvājumu," sacīja Valsts prezidents Egils Levits.

***

Valsts prezidents apbalvo Francijas vēstnieci

27. maijā Rīgas pilī Valsts prezidents Egils Levits tikās ar Francijas Republikas ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieci Odili Supizonu (*H. E. Ms Odile Soupison*), kuŗa beidz dienesta laiku Latvijā. Par nozīmīgo ieguldījumu Latvijas un Francijas sadarbības stiprināšanā Valsts prezidents atvadu vizītes laikā O. Supizonu apbalvoja ar Triju Zvaigžņu ordeni un iecēla par Triju Zvaigžņu ordeņa komandieri.

Pasniedzot valsts augstāko apbalvojumu, Valsts prezidents pateicās vēstniecei par viņas aktīvo darbu Latvijas – Francijas divpusējo attiecību stiprināšanā kopš 2016. gada.

***

Jēkaba katedrāles tornī uzceļ apzeltītu gaili

27. maijā svinīgā ceremonijā, kuŗā piedalījās arī Ministru prezidents Krišjānis Kariņš, kultūras ministrs Nauris Puntulis un Romas Katoļu baznīcas Rīgas arhibīskaps mēropolīts Zbignevs Stankevičs, Rīgas Svētā Jēkaba katedrāles 91,6 m augstajā torņa smailē tika uzcelts nesen restaurētais gailis.

Ministru prezidents, kultūras ministrs, arhibīskaps, kā arī restauratoru firmas AS "Būvuzņēmums Restaurators" valdes priekšsēdis Mareks Mamajs žurnālistu klātbūtnē teica īsas uzrunas, pēc kā, ievērojot būvniecības tradīciju, speciālā kapsulā tika ievietoti vēstījumi nākamajām paaudzēm no Baznīcas, Latvijas valdības un restauratoriem. Katedrāles gaili atpakaļ torņa smailē iepriekš cēla pirms 38 gadiem. Gaila labošanas darbus veica leģendārais kalējs Pēteris Koroļs, kuŗš bija arī viens no Rīgas Doma katedrāles gaila izgatavotājiem pirms 35 gadiem un tā paša gaila atjaunotājiem 2015. gadā, kad Doma gailis tika restaurēts.

***

Plāno vairs nepagarināt ārkārtējo situāciju pēc 9. jūnija
Saistībā ar vīrusa pandēmiju Latvijā noteikto ārkārtējo situā-

ciju nav plānots pagarināt ilgāk par 9. jūniju, taču arī pēc šā datuma vienatva varētu tikt saglabāti dažādi ierobežojumi, intervijā TV3 raidījumam *900 sekundes* sacīja Ministru prezidents Krišjānis Kariņš.

Domājot par ierobežojumu pagarināšanu, tiek mēģināts tos saskaņot ar pārējām Baltijas valstīm, starp kuŗām pilsoņi var brīvi pārvietoties, tomēr galvenais, ko valdība ņems vērā, pagarinot vai atceļot ierobežojumus, būs Latvijas epidemiologu ieteikumi.

***

Līdz jūnija vidum lielākā daļa Eiropas varētu kļūt "ceļot brīva"
tās ietvaros varētu būt iespējams brīvi pārvietoties, vairs neprasot ievērot 14 dienu pašizolācijas prasību pēc robežu šķērsošanas, intervijā TV3 pieļāva ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (JV).

Jūnija vidū Eiropas Savienība (ES) arī kopīgi lems par robežu atvēršanu vai neatvēršanu trešajām valstīm, bet līdz tam ceļojumu attiecībās ar šīm valstīm ministrs izmaiņas neprognozē. Rinkēvičs atgādināja par noteikto kritēriju, lai starp valstīm atsāktu ne vien pārvietošanos, bet arī neprasītu 14 dienu pašizolāciju – ne vairāk par 15 saslīmšajiem uz 100 000 iedzīvotāju.

***

Latvijai no ES Atjaunošanas fonda atvēlēs 2,9 miljardus eiro
Eiropas Savienības (ES) topošajā Ekonomikas atjaunošanas fondā Latvijai iezīmēts 2,9 miljardu eiro liels atbalsts grantu veidā, kas ir trīs reizes vairāk, nekā iepriekš prognozēja finanču ministrs Jānis Reirs (*Jaunā Vienotība*). Eiropas Komisija (EK) beidzot ir publicējusi sen gaidīto priekšlikumu par to, kas būtu jādarbā, lai atjaunotu ekonomikas darbību un cik tas varētu maksāt. Tiek piedāvāts izveidot 750 miljardus eiro lielu fondu. Līdzekļi no tā tiktu novirzīti dažādām investīcijām un programmām. Eiropas Komisijas izpildviceprezidents Valdis Dombrovskis norādīja, ka 2,9 miljardi – tas ir kopējais papildu grantu finansējums Latvijai. Attiecībā uz aizdevumiem arī ir veikti zināmi novērtējumi, Latvijas gadījumā šis novērtējums ir 1,6 miljardi eiro, bet tas ir atkarīgs no tā, cik aktīvi gan dalībvalstis, gan projektu īstenoņi dalībvalstīs strādās, lai šos kredītus piesaistītu. Eiropas Komisijas priekšlikums paredz, ka daļa no šī finansējuma varētu būt pieejama jau šogad, norādīja Dombrovskis.

***

Piešķir līdzekļus kultūras nozarei
Koalicijas partijas vienojušās kultūras nozarei vīrusa krīzes pārvarēšanai piešķirt papildu 32

SPILGTS CITĀTS

Divu metru attālumā

Rakstnieks Zigmunds Skujiņš (Saīsināts no nedēļraksta *IR*)

Naktī skatos dokumentālu filmu, pirms gada Parīzē uzņemto Dievmātes katedrāles glābēju cīņu ar elišķajām iznīcības ugunīm. Uzmācas satricējoša līdzība – vai tāda pati nav cīņa, ko šobrīd miljoniem pārsteigtu ļaužu izcīna pret moderno mēri *Covid-19*? (..)

Cilvēka ķermenis sastāv no miljoniem miljoniem šūnu. Smadzenēs vien šūnu tik, cik Piena Ceļa galaktikā zvaigžņu. Cilvēka organisms ir kosmos. Pieņem, ka starp visuma daudzajiem kosmosiem eksistē arī

vīrusu kosmosi. Un kas mēs esam vīrusiem? Barība vai agresīvs apdraudējums? Varbūt viņi neuzbrūk, bet aizsargājas no mūsu neprātīgās uzvedības? Viņu organizācija un spēja vadīt globāla vēriena akciju ir apbrīnojama. Kādas būs mūsu attiecības, kad iestāsies pamiers? Kāda būs pasaule? Baidīt citam citu ar atombombām vairs nebūs jēgas.

Pasaule fantastiskā ātrumā mainās. Skaidrs, ka drīz nebūs vajadzīgas ierīces, lai sarunātos un saredzētos pāri okeāniem. Ierīces būs mēs paši. Bet kuŗš šajā skrējienā ir ķērējs, kuŗš – bēdzējs? Vai pagātne ķer nākotni, vai nākotne – pagātņi? (..)

Vai prezidenti turpinās ticēt, ka viņus nosargāt var bruņoti miesassargi? Vai mutes varoņi sagaidīs, ka pietiek sēt labskanīgas frazes, lai izmainītu kosmiskus ritmus? Priekšstatam par acīm tveramu pasauli, šķiet, pienācis gals. (..)

Fantāzija, vadot dienas izolācijā? Neizslēdz, ka šīs piespiedu dikstāves dīvainās fantāzijas ir mums uzticēts uzdevums nākamajam atklājumam solim. Mēs esam unikāla gadījuma liecinieki – pirmo reizi pārrēķināmā vēsturē visas cilvēces smadzenes risina kopēju mīklu. "Būt vai nebūt" vienmēr ir galvenais jautājums. Tā acīmredzot izpaužas dabiskā attīstības gaite. Un tas ir viens no iemesliem, kāpēc mans nākotnē vērstais skats nav bezcerīgs. Arī pirms tūkstoš gadiem valdīja garīga krīze, pagurums un kūtrums, tūdaļ, tūdaļ visi gaidīja pastardienu. Šķietamā katastrofa beidzās ar ģeogrāfiskiem atklājumiem, renesanci un apgaismību.

Cilvēci stūrē nevis kataklīzmas un to sekas, bet tas, kā teica mana vecmāmiņa, kas "cilvēkā iekšā". Apmātība, ļaunums, aprobežotība un netikumi var ņemt virsroku, taču tikai uz laiku.

Cilvēks ir cieši iekļauts dabas kārtībā, par kuŗas svirām mums nav un, iespējams, nekad nebūs visaptveroša priekšstata.

miljonus eiro, pēc valdību veidojošo partiju tikšanās žurnālistiem sacīja kultūras ministrs Nauris Puntulis.

Nauris Puntulis // Foto: LETA

"Šodien ir priecīga diena, beidzot ir panākta vienošanās par konkrētiem skaitļiem, par ko iepriekš varējām runāt ieceru formātā," teica politiķis. "Valdība strādā kā laba komanda, esam spējuši vienoties par stratēģiju. Šajā komandā kultūras nozare nav bārenītes statusā, tās vajadzības tiek vērtētas līdzvērtīgi ar citām nozarēm."

***

Par projektu "Mācīspēks"

Jaunā skolotāju izglītības projekta "Mācīspēks" mērķis ir spējīgu un motivētu dažādu jomu profesionāļu piesaiste, mācības un atbalsts skolotāja darbam Latvijas skolās. Spēkus apvienojot, projektu īsteno Latvijas Universitāte, Liepājas Universitāte un Daugavpils Universitāte, Izglītības un zinātnes ministrija, kā arī

nodibinājums "Iespējamā misija". Projekta "Mācīspēks" pamatā ir otrā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programma "Skolotājs", kas ir darba vidē balstīta studija un ko izstrādājusi Latvijas Universitāte kopā ar Liepājas Universitāti un Daugavpils Universitāti. Šī programma ir viena no jaunās pedagogu izglītības sistēmas studiju programmām Eiropas Sociālā fonda projektā "Latvijas Universitātes inovatīvas, pētniecībā balstītas studiju virziena "Izglītība, pedagogija un sports" studiju programmas".

***

Latvijā turpmāk būs desmit valstspilsētas

Saeimas deputāti atbalstījuši to administratīvi teritoriālās reformas daļu, kas paredz, ka turpmāk Latvijas pilsētas iedalīs valstspilsētās un novadu pilsētās. Valstspilsētas statuss piešķirts Daugavpilij, Jelgavai, Jēkabpilij, Jūrmalai, Liepājai, Ogrēi, Rēzeknei, Rīgai, Valmierai un Ventspilij. Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumprojektu, pie kuŗa Saeima vēl turpina darbu, Latvijas teritorija iedalāma valstspilsētu pašvaldību teritorijās un novadu pašvaldībās. Administratīvās teritorijas un to administratīvos centrus Saeima noteiks likuma pielikumā. (*Vairāk lasiet 2. lpp.*)

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

***

Latvijas iedzīvotāju skaits

2020. gada sākumā Latvija dzīvoja 1 908 000 iedzīvotāju, kas ir par 12 300 cilvēkiem mazāk nekā pirms gada, liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) jaunākie dati.

2019. gadā starptautiskās ilgtermiņa migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaits samazinājās par 3 400, kas ir zemākais rādītājs kopš 1989. gada, bet negatīva dabiskā pieauguma rezultātā – par 8 900. Aizbraucēju pārsvars pār atbraucējiem iedzīvotāju skaita samazinājumā dominēja no 2008. līdz 2016. gadam, bet, sarūkot emigrācijai, pēdējos trīs gados negatīvais dabiskais pieaugums ir bijis lielāks par negatīvo migrācijas plūsmu starpību. Pēdējos trīs gados iedzīvotāju skaits kopumā sarūk lēnāk – samazinājuma temps pērn bija 0,64% salīdzinājumā ar 0,74% 2018. gadā un 0,81% 2017. gadā. Pagājušajā gadā Latvijā piedzima 18 800 bērnu, kas ir par 528 mazāk nekā 2018. gadā, un nomira 27 700 cilvēku – par 1 101 mazāk nekā pirms gada. Mirušo skaits pērn bija zemākais pēdējo 47 gadu laikā – pēdējo reizi tik zems mirušo rādītājs – 27 300 – bija 1972. gadā. Samazinoties mirušo skaitam, negatīvais dabiskais pieaugums ir sarucis un bija 8 900. 2018. gadā tas bija 9 500. 2019. gadā Latvijā no citām valstīm ieradās 11 200 iedzīvotāju jeb par 300 vairāk nekā 2018. gadā, bet aizbrauca 14 600 – par 1 200 cilvēkiem mazāk.

***

Vairāk cilvēku godina leģionārus

Pēdējo teju 20 gadu laikā nedaudz pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuŗi uzskata, ka latviešu leģionāri ir jāgodina, liecina pētījumu aģentūras SKDS veiktās aptaujas dati. Šogad martā veiktajā aptaujā noskaidrots, ka aptuveni katrs otrais jeb 52% Latvijas iedzīvotāju kopumā uzskata, ka latviešu leģionāri ir jāgodina. Piektdaļa jeb 20% aptaujāto minētajam apgalvojumam pilnībā piekrīt, savukārt vēl 32% tam drīzāk piekrīt. Tomēr 16% valsts iedzīvotāju pilnībā nepiekrīt apgalvojumam, ka latviešu leģionāri ir jāgodina, savukārt vēl tikpat liels iedzīvotāju īpatsvars minētajam apgalvojuma drīzāk nepiekrīt. Kopš šādas attieksmes mērījumu sākšanas 1999. gadā leģionārus godināt gatavo iedzīvotāju īpatsvars nedaudz pieaudzis – togad apgalvojumam, ka latviešu leģionāri ir jāgodina, kopumā piekrita 46% aptaujāto. Desmit gadus vēlāk – 2009. gadā – šādu viedokli paudušo iedzīvotāju īpatsvars pieaudzis vēl par pieciem procentpunktiem. Savukārt to iedzīvotāju īpatsvars, kuŗiem nav konkrēta viedokļa šajā jautājumā, minētajā laika periodā kopumā nav būtiski mainījies, svārstoties 16% – 17% robežās

***

Militārās mācības Simple Strike

No 1. līdz 5. jūnijam poligonā "Mežaine", Skrundas novadā no-

tika militārās mācības Simple Strike, lai trenētu tuvā gaisa atbalsta pielietošanas prasmes kaujai apdzīvotā vietā, informēja Aizsardzības ministrija. Mācību Simple Strike mērķis ir veikt apvienotā uguns novērotāju un gaisa atbalsta kontrolieņu individuālo apmācību, kā arī integrēt gaisa atbalsta manevrā un trenēt tuvā gaisa atbalsta pielietošanas prasmes kaujai apdzīvotā vietā. Tāpat mācību laikā pilnveidos apvienotā uguns novērotāju un gaisa atbalsta kontrolieņu sadarbību.

***

St. Pētersburgā, ASV, priecājas par dzīvi un aktīvu laivo

"Varbūt esam noilgojušies satikties mazās grupās aktīvā pasākumā un arī atbalstīt mazos uzņēmējus?" – tā saviem biedriem vaicāja Sv. Pētersburgas Latviešu biedrība un 19. maijā noorganizēja trīs stundu gaŗu laivu braucienu. Biedrība ir viena no pirmajām latviešu organizācijām, kas ASV uzdrošinājās organizēt klātienē tikšanās.

Laivošana kajakos notika mazās grupās, ievērojot sociālās distancēšanās noteikumus, tomēr drošība bija arī katra laivotāja atbildība. Laivu brauciens bija izglītojošs pasākums ar profesionālu vadītāju. "Vairāk vai mazāk, visi jau esam noguruši no sociālās distancēšanās ierobežojumiem..." sacīja laivu brauciena organizatore Dace Nebare, "St. Pētersburgas latviešu biedrības organizētais brauciens ar laivām ir deva iespēju atkal satikties un kopā pavadīt aktīvu laiku, priecājoties par draugu smaidiem un priecājoties par saulaino dienu Meksikas jūras līcī."

***

No rokas rokā – īpaša akcija Hamiltonā

Reaģējot uz ticami sliktām ekonomiskām sekām, kas smagi skars augošu ģimeņu skaitu mūsu reģionā slēgto darbvietu dēļ, draudzes locekļi, Velta Dāboliņa nolēma rīkoties.

Lūguma raksts pēc draudzes locekļu atsauces ātri vien sekoja un uz to jau nākamajā dienā vairāki cilvēki sāka sazināties ar Veltu. Divas nedēļas ilgā akcija bija ļoti sekmīga, un saziņošanu aizveda uz nodošanas punktu. Paldies Veltai un viņas uzticamām palīdzēm Emily Jēkabsonai un Dainai Tustian! Šo

akciju cer atkārtot uz divām nedēļām sākot ar 4. jūliju un beidzot ar 18. jūliju. Velta labprāt atkal piebrauks pie mājām savākt pārtiku un higiēnas preces.

***

Ziņas īsumā

* Gleznainā Švarcvaldes kalnu apdzīvotā ciematnīcā Openavā Vācijā saimnieko latviešu ģimene. Elīzes Zaļumas cepto gardo kūku slava jau izplatījusies tuvu un tālu, viesi izbauda kafējnīcas omulīgo gaisotni un sirsniņo uzņemšanu.

* Bijušais Rīgas mērs un Eiropas parlamenta deputāts Nīls Ušakovs (Saskaņa) TV raidījumā paziņoja, ka nekandidēs Rīgas domes vēlēšanās. Izskanējusi arī ziņa, ka citos medību laukos devies Ušakova mīlulis – kaķis Muris.

* Partijas Attīstībai/Par valde nolēmusi nerisināt Mārtiņam Bondaram atkāpties no Saeimas Budžeta un finanču komisijas vadības, kā to gribēja Kustība Par!, jo neviens no atšķirīgajiem viedokļiem neguva divu trešdaļu balsu vairākumu.

* Latvijā aprīlī faktiskā bezdarba līmenis bija 9,2 procenti, kas ir par 1,3% vairāk nekā martā, vēsti Centrālās statistikas pārvalde, un par 2,7% vairāk nekā pērnā gada aprīlī.

* Tuvāko mēnešu laikā Rīgas būvvaldei būs jāpieņem lēmums, vai izsniegt būvatļauju panorāmas rata celtniecībai Pārdaugavā. Tiesības uz projekta realizāciju izsolē ieguvis lietuviešu uzņēmums, vēstīts Latvijas Televīzijas (LTV) raidījumā Panorāma.

***

Angliski izdots katalogs "Iepazīsti Latvijas produktus"

Aizvien pieaug Latvijas uzņēmēju loks, kas vēlas savu produkciju iekļaut e-katalogā "Iepazīsti Latvijas produktus".

Kopš aprīļa sākuma, kad Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) pirmoreiz prezentēja katalogu, tajā atrodamo Latvijā ražoto produktu un pakalpojumu skaits teju dubultojies. Latviesi.com jau vēstīja, ka ideja par katalogu radusies brīdī, kad saistībā ar valsti izsludināto ārkārtējo situāciju, stājās spēkā ierobežojumi, kas apgrūtināja uzņēmējdarbību. Sākumā mērķis bija atbalstīt pieprasījumu pēc pašmāju ražotāju produktiem Latvijas tirgū, taču drīz secināts, ka interese un pieprasījums ir arī no ārzemēm. Kataloga veidotāji uzskata, ka tieši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kuŗi vēl nav izstrādājuši darbības stratēģijas eksporta tirgos, katalogs ir laba iespēja tikt pamanītiem.

***

Iznākusi grāmata "Ikšķiles novads. Vieta, kur sākās Latvija"

Grāmata veidota kā dāvana, atzīmējot Ikšķiles 835. jubilejas gadu. Tās autors ir Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta pētnieks Dr. hist. Muntis Auns, kuŗam Ikšķile kļuvusi par mājām teju 40 gadus. Pētnieks atklājis, ka archīvā ir milzums Ikšķiles vēstures materiālu, kas

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

ASV. Latvijas valstspiederīgajiem vajadzētu informēt tuviniekus par savu drošības situāciju ASV, kur pēdējās dienās vērojami plaši nemieri pēc afroamerikāņu Džordža Floida nāves policijas aizturēšanas laikā Mineapolē, sociālajos tīklos aicina Latvijas vēstnieks ASV Māris Selga. Selga uzsvēra, ka daudzās ASV pilsētās patlaban notiek plaši protesti un ir ieviestas komandantstundas. Vēstnieks aicināja sekot līdzi vietējo varasiestāžu norādījumiem par sabiedrisko kārtību. Ja nepieciešama konsulārā palīdzība, Selga aicina sazināties ar Ārlietu ministrijas Konsulāro departamentu, zvanot uz tālruna numuru +371 26337711, vai arī sūtīt e-pasta vēstuli uz palidziba@mfa.gov.lv.

KANADA. 29. maijā Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums (attēlā) bezkontakta veidā, ievērojot stingros fiziskās distancēšanās noteikumus, nodeva sejas maskas Pērlija Rido veterānu veselības centram Otavā (The Perley Rideau Veterans Health Centre).

Latvijas vēstniecībai pēdējo trīs gadu laikā ar Otavas galveno militāro veterānu veselības centru ir izveidojusies ļoti laba sadarbība. Centrā ar veterāniem ir ticis un uzrunājis gan vēstnieks Kārlis Eichenbaums un vēstnieka dzīvesbiedre Ināra, gan atbalstīti un vēstniecība ir piedalījusies dažādos labdarības pasākumos, gan arī tur ir mūzicējuši Latvijas Bruņoto spēku mūziķi. Latvijas vēstnieka dzīvesbiedre Ināra Eichenbauma ir iesaistījusies centrā arī kā brīvprātīgā atbalstītāja, palīdzot dažādos darbos. Arī šīs sejas maskas, kuŗas joprojām trūkst, ir Ināras izgatavotas un ir neliels atbalsts tiem, kas ar savu dienestu uzturējuši mūsu ideālus un brīvību. Centrā ir militārpersonas, kas dienējušas dažādās vietās, tur ir pat iemītnieki, kas piedalījusies Otrajā pasaules karā.

VĀCIJA. Latvijas vēstniecība Vācijā ir izveidojusi kultūras notikumu portālu vācu valodā kultur-lettland.de, kuŗā no 27. maija tiek piedāvāta aktuāla informācija par Latvijas kultūras norisēm Vācijā, kā arī par vācu publiku interesējošiem notikumiem Latvijā.

Latvijas vēstniecība Berlīnē uztur ciešas saites ar latviešu māksliniekiem Vācijā un regulāri sadarbojas dažādos pasākumu formātos, aktīvi informējot par šiem notikumiem vēstniecības sociālo tīklu profilos Facebook, Twitter un Instagram. Nozīmīgu lomu šajā darbā ieņem arī Vācijas institūciju un parteru iesaiste gan federālajā, gan reģionālajā līmenī un arī inovatīvu pasākumu konceptu īstenošana. Tagad šīm aktivitātēm pievienojas pārskatāms kultūras notikumu portāls vācu valodā. Latvijas kultūras pārstāvji pēdējo gadu laikā Vācijā guvuši vēra ņemamus panākumus. Diriģenti Andris Nelsons un Ainārs Rubiķis, operdziedātāja Elīna Garanča, ērģelniece Iveta Apkalna, Valsts akadēmiskais koris Latvija u. c. ir kļuvuši par neatņemamu sastāvdaļu Vācijas kultūras dzīvē. Latvijas literatūra, filmas, māksla, dizains un arī dažādi jauni inovatīvi pasākumu koncepti gūst arvien lielākus panākumus Vācijā. Jaunizveidotais portāls ļaus vācu auditorijai gūt plašāku ieskatu Latvijas kultūras dzīvē un pārskatāmi uzzināt par nozīmīgākajiem latviešu mākslinieku pasākumiem Vācijā.

tā vien prasa, lai tos izpētī un apraksta. "Tapa šī grāmata – kā ātrs skrējienis cauri Ikšķiles novada vēsturei no visnenākajiem laikiem līdz mūsdienām," atzīst M. Auns.

Viens no pirmajiem grāmatas saņēmējiem ir Valsts prezidents Egils Levits, kuŗš vienmēr ir iestājies par iedzīvotāju demokrātisko piederību vietējām kopienām un kultūrvēsturiskās identitātes stiprināšanu, akcentējot piederības apziņas konkrētai latviešu vēsturiskajai zemei nozīmīgumu. Grāmatas saņem arī Ikšķiles Goda novadnieki, kuŗi veidojuši novada jaunāko laiku vēsturi. Tāpat grāmatas tiks nosūtītas katram 13. Saeimas deputātam. Tieši viņi ir tie, kuŗu rokās ir šā brīža Ikšķiles novada liktenis un tā nākotne. Deputāti var lemt par to, vai saskaņā ar likumprojektā "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums" paredzētajām izmaiņām, Ikšķiles novads ar tā kultūrvēsturisko identitāti tiks saglabāts vai izsvītrots no Latvijas administratīvā iedalījuma kartes.

***

Saņem Igaunijas Izglītības un zinātnes ministrijas balvu

Latvijas Universitātes (LU) Lībiešu institūta vadītājs Valts Ernštreits saņēmis Igaunijas Republikas Izglītības un zinātnes mi-

nistrijas Radu tautu programmas padomes balvu Ilmapuu ("Pasaulē koks").

Valts Ernštreits

LU Lībiešu institūta pārstāvji paziņojumā medijiem informēja, ka balva izveidota 2010. gadā, un to katru gadu piešķir vienam somugru pirmiedzīvotāju pārstāvim par pilsonisku aktivitāti, kas cieši saistīta ar tautas kultūras identitāti un saglabāšanas centieniem. Institūta atzīmē, ka šogad balvai tika pieteikti 26 kandidāti, starp kuŗiem atrodami mariešu, komiešu, mordviešu, hantu, udmurtu, karēļu, izoru, vepsu un lībiešu kultūras un sabiedriskie darbinieki.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Padomju pēckara propaganda 17. jūniju notušēja

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Padomju okupācijas pirmajā posmā, kas iegājis vēsturē kā Baigais gads, Doma laukums tika nosaukts par 17. jūnija laukumu, un nacionālizētā saldumu fabrika "V. Kuze" ieguva nosaukumu "17. jūnijs". Kad vācu-padomju kara beigu cēlienā Lielvācijas varu Latvijā nomainīja atgriezušies boļševiku okupanti, laukums un fabrika, var teikt, automātiski atguva 17. jūnija nosaukumu, bet visus 45 gadus līdz Latvijas neatkarības atjaunošanai šis liktenīgais datums faktiski pazuda no padomju propagandas kalendāra, kamēr par "mūsu republikas" svētku dienu tika proklamēts

21. jūlijs, kad 1940. gadā pēc butaforiskām "vēlēšanām" faktiski okupantu ieceltā "tautas saeima" proklamēja ķiparu veidojumu – Latvijas PSR. Tātad svinams bija 21. jūlijs. Turpretim 5. augusts, kad šo veidojumu laipni uzņēma "varen plašajā" padomju imperijā, nozuda no oficiāla kalendāra.

Toties visus Staļina, Chruščova, Brežņeva, pat Gorbačova gadus tika kladzināts par nez kādu "sociālistisko revolūciju", kas 1940. gada vasarā esot vainagojusies ar "padomju varas atjaunošanu" (pēc 1919.gada).

Un paši propagandisti nespēja

izskaidrot, kāpēc toreiz katrā no trim Baltijas valstīm vienlaicīgi, kā uz burvja mājienu, uzliesmoja it kā nobriedušās "sociālistiskās revolūcijas"...

Taču atgriezīsimies – ar objektīvu vērotāja acīm – tai pašā Baigajā gadā, kad Staļina PSRS un Hitlera Lielvāciju saistīja divi tiesiski akti – Molotova-Ribentropa līgums par neuzbrukšanu un mazliet vēlāk noslēgtais līgums par draudzību (to otro Putina propagandisti kaunīgi noklusē).

Man priekšā boļševizētās "Atpūtas" 1941. gada 21. februāra numurs. Šajā "Atpūtas" numurā publicēts kādas Elgas Bites (seg-

vārds?) romāna "Tukšā pērle" noslēgums. Te 17. jūnijam, kad Rīgā ieripoja padomju tanki, atvēlēta galvenā loma. Kārlis Ulmanis šai romānā figurē kā resnais (ar mazo burtu) un viņa režīms nav vis fašistisks, bet plutokratisks. Tai laikā PSRS taču draudzējās ar Lielvāciju, ko vadīja NSDAP – Nacionālsociālistiska vācu strādnieku partija, toties iesauka "plutokratija" līdzinājās tai, ko Lielvācija lietoja attiecībā uz Angliju, Franciju, ASV.

16. jūnijā uz Latgales dziesmu svētkiem "resnais baidījās braukt. Drošs paliek drošs. Te, pili sēžot..."

Lasām tālāk: "16. jūnijs trieca resno (...) Liksim nu žokenes galvā, vecais tusnija". Tad "pienāca 17. jūnijs (...) Sarkanarmija spēra soli, atbrīvoja miljonus darba ļaužu no verdzības". Un beigu akords: "Jā, plutokratijas vara nu bija salauzta (...) Mierīgi, bet noteikti, neatvairāmi cits pēc cita virzījās pelēki zilie Sarkanarmijas tanki, izklida Rīgas ielās un bulvāros, ieņēma savas sargu vietas (...) Darba tauta savus atbrīvotājus sveica ar gavilēm".

No "sociālistiskās revolūcijas" ne smakas. Visu izšķīra padomju tanki. Šai ziņā Elgai Bitei bija taisnība.

SALLIJA
BENFELDE

Vai "karš" pret sabiedriskajiem medijiem Latvijā turpinās?

Par Krievijas propagandas ietekmi ne tikai Eiropā, bet arī Latvijā, runāts daudz arī mūsu laikrakstā. Mediju eksperti jau sen brīdina, ka tas, kāda informācija un cik plaši ir pieejama publikācijā telpā, ir būtisks valsts drošības garants. To vismaz teorētiski atzīst arī politiķi. Izpratne par to gan mēdz atšķirties, bet, šķiet, nu jau neviens vairs nenoliedz, ka sabiedriskajiem medijiem ir liela nozīme.

Tajā pašā laikā pēdējos gados bija vērojami centieni sabiedrisko mediju "ielikt rāmītī", neļaut, sodīt, kontrolēt. Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) – elektronisko mediju uzraugs Latvijā – tika pieņēmis vairākus divvainus lēmumus, kas sabiedrisko elektronisko mediju tikai vājināja. Lielā daļā sabiedrības un politiķu tas izraisīja protestus un sašutumu. Tādēļ vispirms no NEPLP tādēļ pēc pašas vēlēšanās aizgāja viena, pēc tam otra uzraudze, NEPLP vadītāja. Notika konkurss, tika apstiprināti divi jauni padomes locekļi, uz brīdi tas, ko varēja dēvēt gandrīz vai par karu pret sabiedriskajiem medijiem jādod savs saturs Baltijas Pirmajam Kanalā (PBK), kuŗam vairs nebija ziņu raidījumu, kuŗš bija pārtraucis Latvijā veidotu satura pārraidi un kuŗam tāpēc draudēja licences nepagarināšana. Kā zināms, šogad, februāra sākumā, notika Valsts drošības dienesta kratišana PBK īpašnieka biroja, jo bija kļuvis zināms par finanču darījumiem ar Krievijas prezidenta Vladimira Putina paziņu, miljardieri Juriju Kovaļčuku. Starp citu, Kovaļčuks jau gandrīz sešus gadus atrodas Eiropas Savienības (ES) sankciju sarakstā. NEPLP lēmums tika skaidrots ar

to, ka krievu valodā runājošie iedzīvotāji lielākoties skatās tikai Krievijas kanālus, kuŗos melu un dezinformācijas ir ļoti daudz. Tobrīd Putins apgalvoja, ka tāda Covid-19 nav, tā ir parasta gripa, un informācija par ārkārtas situācijas ieviešanu Latvijā un par noteiktajiem ierobežojumiem lielu daļu krievvalodīgās auditorijas nemaz nesusniedza.

Jāatzīst, ka emocionāli bija grūti pieņemt, ka tiek stiprināts šāds televīzijas kanāls, kuŗa īpašniekam "Baltijas mediju alianci" pieder atļauja pārraidīt arī deviņus Krievijas kanālus Latvijā. Tomēr ar šo lēmumu nācās samierināties, tas bija kā pagaidu risinājums. Vēlāk Valsts drošības dienests pret "Baltijas mediju alianci" ierosināja kriminālprocesu par ES sankciju neievērošanu, turklāt NEPLP tomēr bija aizliedzis pārraidīt deviņus Krievijas TV kanālus, jo to patiesais labuma guvējs bija jau minētais Kovaļčuks. Bija skaidrs, ka informācija tai krievvalodīgajai auditorijai, kas skatās PBK, ir vajadzīga un ka izmeklēšana notiek.

Tomēr pavisam nesen NEPLP priekšsēdētājs Ivars Āboliņš nāca klajā ar paziņojumu, kas šokēja un lika vaicāt – ko tas nozīmē? Viņš paziņoja, ka no nākamā gada 1. janvāra televīzijas kanālā LTV7 vairs netiks pārraidīts mazākumtautību saturs, tātad vairs nebūs raidījumu krievu valodā. Viņš gan atzina, ka mazākumtautību saturam ir vieta sabiedriskajos medijos, bet tajā pašā laikā atzina, ka no 2021. gada 1. janvāra mazākumtautību saturs LTV7 vairs nebūs redzams, mazākumtautību saturs tiks pārnest uz internetu, kuŗā tiks veidota mazākumtautību platforma uz *lsm.lv* bāzes.

Latvijas Televīzijas 7. kanālā ir raidījumi krievu valodā, lai krievvalodīgie skatītāji iegūtu vairāk informācijas no Latvijas

un mazāk skatītos Krievijas TV. Jau gadiem tiek runāts, ka LTV vajadzētu vienu kanālu tikai krievu valodā – tāpat kā Igaunijā, kur šis kanāls savu auditoriju aizvien paplašina, tā mazinot Krievijas ietekmi. Vēl pagājušajā gadā Saeimas Stratēģiskās komunikācijas apakškomisijas sēdē tika spriests par sabiedrisko mediju attīstību mazākumtautību uzrušināšanai. NEPLP locekle Aurēlija Ieva Druvieta Saeimas Stratēģiskās komunikācijas apakškomisijas sēdē skaidroja, ka multimediju platformas mazākumtautību auditorijai krievu valodā izveidošanai uz *lsm.lv* platformas bāzes ir nepieciešami gandrīz 440 000 eiro un ka jau pašlaik kopējais auditorijas lielums *lsm.lv* krievu valodas sadaļai ir apmēram pusmiljons. Par to, ka LTV7 vairs nepārraidīs krievu valodā, netika runāts.

Šis pēkšņais Āboliņa paziņojums bija pārsteigums un lika vaicāt, vai LTV ir interneta platformas veidošanai nepieciešamie līdzekļi un vai gados vecākā krievvalodīgā auditorijas daļa izmantos internetu vai pāries atpakaļ uz Krievijas TV kanālu skatīšanos. Turklāt līdz pat 29. maija paziņojumam nekāda saskaņošana ar LTV par programmas maiņu un jaunās platformas veidošanu nebija notikusi.

Pēc Āboliņa paziņojuma Latvijas Televīzija puda, ka NEPLP apgalvojumi par mazākumtautību satura pazušanu no ētera LTV ir nepatīkami pārsteiguši. LTV multimediju platformas nepieciešamība jau vairākus gadus ir bijis viens no LTV un NEPLP sarunu tematiem. Tomēr fakts, ka publiskajā telpā izskanējis šāds projekta izpildes termiņš, kas nav saskaņots ar Latvijas Televīziju, liecina par nepārdomātu komunikāciju no NEPLP puses, paziņojumā medijiem sacīja LTV. Ivars Priede, LTV valdes locek-

lis, skaidroja, ka Financiālā nodrošinājuma šim projektam nav, nav arī rikoja vai lēmuma no NEPLP par projekta izpildes termiņu, tādēļ šodien izskanējis paziņojums par 1. janvāri ir tiešām negaidīts. "Tāpat šī situācija ir absurda no konkurences viedokļa – par šādiem lēmumiem, kas ietekmē visas organizācijas darba stratēģiju, pārvaldītais uzņēmums nevar uzziņāt no citiem medijiem. NEPLP ir jāsaprot, ka šādi lēmumi var ietekmēt jebkuŗa sabiedrisko mediju projekta īstenošanu. Tas ir īpaši būtiski, kamēr mēs vēl esam reklāmas tirgū," uzskata Priede.

Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas Mediju politikas apakškomisijas priekšsēdētāja Vita Tērauda uzskata: "Šobrīd LTV7 ir vienīgais televīzijas kanāls, kas piedāvā vietējās ziņas krievu valodā. Propagandas un viltus ziņu laikmetā mums ir jābūt ne vien ļoti uzmanīgiem, bet arī ārkārtīgi atbildīgiem, pieņemot jebkādas lēmumus par šī satura pārtraukšanu vai pārveidošanu. Pretējā gadījumā riskējam, ka tā sabiedrības daļa, kas šobrīd patērē LTV7 mazākumtautību saturu, var palikt bez objektīvas informācijas par notiekošo valstī." Savukārt mediju eksperte Anda Rožukalne Radio raidījumā "Pēcpusdiena" puda, ka līdz ar plānu atteikties no mazākumtautību satura LTV7 saredz riskus kvalitatīva satura pieejamībai noteiktai auditorijas daļai.

Vēl nesaprotamāka NEPLP nostāja ir vairākos citos jautājumos. Proti, LTV 6. maijā saņēmusi NEPLP priekšsēdētāja Ivara Āboliņa parakstītu vēstuli, kurā esot norādīts, ka sabiedriskās televīzijas "mērķis noteikti nav konkurēt ar komerciālajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem", kā arī NEPLP aici-

nājus "LTV savos redakcionālajos lēmumos neveidot papildus konkurenci komerciālajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem un iespēju robežās atkārtoti izvērtēt jautājumu par ziņu raidījumu ētera laiku, lai nodrošinātu sabiedrībai iespēju saņemt vispusīgu un daudzveidīgu informāciju no dažādām programmām".

LTV šis paziņojums bijis mulsinošs un lika vaicāt, vai NEPLP paustais demonstrē uzraugošās iestādes ieinteresētību komercmediju interešu aizstāvībā. Turklāt pat sabiedriskajā pasūtījumā ir noteikti sasniedzamās auditorijas mērķi, kuŗu sasniegšana bez godprātīgas un sekmīgas konkurences ir praktiski neiespējama. LTV to vērtē kā mēģinājumu iejaukties redakcionālajā neatkarībā.

Jāpiebilst, ka LTV par notikušo ir lūgusi Konkurences padomes (KP) skaidrojumu. Konkurences padome vēstulē esot paudusi, ka gan LTV, gan komerciālie plašsaziņas līdzekļi Konkurences likuma ietvaros uzskatāmi par tirgus dalībniekiem, kuŗi konkurē televīzijas programmu veidošanas un izplatīšanas tirgū un reklāmas izvietošanas tirgū televīzijā. Arī uz LTV darbību ir attiecināms Konkurences likuma rēgulējums.

LTV arī vērsās Eiropas Raidorganizāciju apvienībā (EBU), kuŗas ģenerāldirektors Noels Kurens atbildē LTV esot uzsvēris, ka neatkarība ir viena no būtiskākajām sabiedrisko mediju pamatvērtībām. Eiropas Padomes rekomendācijās par sabiedrisko mediju pārvaldību dalībvalstīs īpaši uzsvērtā mediju neatkarība un autonomija programmu plānošanas jautājumos.

Atliek vien secināt, ka NEPLP vai nu nesaprot, vai negrib saprast, kāda ir sabiedrisko mediju loma un nozīme neatkarīgā un demokrātiskā valstī ikdienā, bet it sevišķi krīzes apstākļos.

LIGITA KOVTUNA

Apgādā "Latvijas mediji", kas specializējas apjomīgu un nopietnu vēstures grāmatu izdošanā, nācis klajā kārtējais pētnieciskais ievirzes darbs – mūsu Amerikas tautieša **Ričarda Pļavnieka** "Apsūdzības pret Viktoru Arāju un Latviešu drošības palīgpolīciju. Nacistu kolaboracionistu tiesas prāvas aukstā kara laikā". (Nosaukums ar apakšvirsrakstu tiešām garš un "klamzīgs" – 15 (!) vārdi! Derēja gan izdevējiem padarbināt fantāziju un izdomāt ko gaudīgāku un precīzāku.) Taču, neskatoties uz garo un sarežģīto grāmatas pieteikumu, tā lasāma viegli, tā patiesi aizrauj, jo autors ir veikls un aizrautīgs stāstītājs. Vēlos pat teikt – lasāma kā detektīvromāns, nav piebāzta ar dokumentārām atsaucēm, kas itin bieži atbaida lasītājus ar savu akadēmiskumu. Pārskatāms un gana vienkāršs arī grāmatas "aparāts", t. i. literatūras saraksts, personu rādītājs, zemsvītras piezīmes u. c.

R. Pļavnieks mums stāsta savas versijas par Latvijas vēsturē ļoti jutīgām un līdz galam neizpētītām temām – kā jau vēsti virsraksts. Taču doktora Pļavnieka uzmanības centrā ir latviešu kolaboracionistu – Viktora Arāja, Herberta Cukura, Konrāda Kalēja un citu līdzīgo vīru psiholoģiskais raksturojums. Pļavnieks meklē atbildes uz jautājumiem, kas mudināja, piemēram, iestāties "Arāja komandā", kādi bija viņu motīvi un aizstāvēšanās taktika, vēlāk stājoties tiesas priekšā? Tieši šā pēdējā jautājuma pētījums ir lasāms kā īsts psiholoģiskais detektīvs. Te publicēta arī intervija ar Ņujorkas advokātu Ivaru Bērziņu. Droši vien daudziem, tāpat kā man, kā pārsteidzošs atklājums nāca fakts, ka "viņa aizstāvēto veiksmīgo lietu skaits varētu pat pārspēt jebkuru cita advokāta panākumus, kas uzņēmās šādu pienākumu kādā citā valstī." Piebūdišu – atbrīvojot nepatiesi apsūdzētos tautiešus no "zīdu šāvēju" *birkas*. Ivars Bērziņš saka: "Kamēr strādāju par advokātu, es nekad, nekad neesmu runājis ar žurnālistiem. Vienmēr paturēju prātā, ka lai ko es arī teiktu, tas nepalīdzēs maniem klientiem." ASV tiesas tikai pag. gs. 80. gados sāka pētīt, cik un kuri no tiem latviešiem, kas pēc Otrā pasaules kara ieceļoja Amerikā, varētu būt kara noziedznieki. Apsūdzības izvirzīja 13 latviešiem, divi no viņiem tika notiesāti, viens aizbēga no valsts, četri nomira un vēl pret četriem apsūdzības netika pierādītas. Starp visiem austrumeiropiešu imigrantiem, ieskaitot latviešus, notika apmēram 1500 izmeklēšanas, kuŗu rezultātā apsūdzības izvirzīja 134 personām. No tām 83 zaudēja ASV pilsonību un 62 no tām tika deportētas. Šos faktus Ričards Pļavnieks min intervijā *Latvijas Avīzes* žurnālistam, vēsturniekam Viesturam Sprūdem un uzsver: "Nevajadzētu ļaut, lai sensacionālās publikācijas ar naidīgu politisko saturu pievērstu sev pārāk lielu Latvijas sabiedrības uzmanību. Latvijas akadēmiskajā vidē šobrīd ir ļoti daudz nozīmīgu pētījumu par holokaustu.

PAR AUTORU.

Rīčards Pļavnieks (38) ir Amerikas latviešu vēsturnieks, dzimis un audzis Merilendā, doktora gradu ieguvis Stetsonas universitātē 2013. gadā. Specializējies Vācijas jaunāko laiku vēsturē un Austrumeiropas vēsturē. Ir publikāciju autors starptautiski atzītos izdevumos, kā *Yad Vashem Studies* un Latvijas Vēstures institūta žurnālā u. c. Ir asociētais profesors Floridas Dienvidu kolledžā (Florida Southern College). Par sevi stāsta:

"Pirms kā pusaudzis no 1995. līdz 1998. gadam dzīvoju Rīgā, es patiešām tikai virspusēji apzinājos, ka esmu latvietis. Tomēr stāsti, ar kuŗiem biju uzaudzis, pēkšņi ieguva reālītāti, kad sapratu, ka eju pa tām pašām ielām, pa kuŗām 30. gados gājusi mana vecmāmiņa, vai apmeklēju lauku sētu, kuŗā uzauga mans vectēvs. Ietekmi, iespējams, padziļināja tas, ka divus gadus pirms savas ģimenes pārceļšanās uz Latviju biju dzīvojis Maskavā.

Protams, jāpiemin, ka manu vectēvu iesauca latviešu leģionā, un viņš vēlāk padevās Rietumu sabiedrotājiem; būdams bēgļu nometnēs, nodibināja ciešākas attiecības ar ASV armiju. Kāds amerikāņu virsnieks galvoja par viņu, lai būtu ļauts ieceļot ASV. Vectēvs strādāja celtniecībā un nomira no sirdslēkmes, darot savu darbu, 1976. gadā. Es viņu nesatiku, jo piedzimu 1982. gadā.

Ieinteresēšanās par ģimenes vēsturi kalpoja kā sākumpunkts interesei par Otro pasaules karu, īpaši Austrumu frontē. Studēju vēsturi un vidusskolā un universitātē apguvu vācu valodu. 2006. gadā turpināju studijas filozofijas doktora grāda iegūšanai Ziemeļkarolīnas universitātē. Mans doktora darba izstrādes padomnieks bija plaši pazīstamais holokausta vēsturnieks Kristofers Braunings (Christopher Browning). Ņemot vērā manas dzīves iepriekšējo pieredzi, izcelsmi un valodas spējas, kuŗās ietilpa kaut pieticīgi, arī latviešu un krievu valoda, šķita dabiski pētīt Arāja komandas darbību. Tā bija plaši pazīstama holokausta īstenotāja, taču par to vēl nebija sarakstīta neviena grāmata angļu valodā."

Latviešu zinātnieki, kas nodibinājuši ciešus sakarus ar kollēgam Rietumos, veic ļoti kvalitatīvu darbu patiesības meklējumos, nevis bīda kādu politisko dienaskārtību. (..)

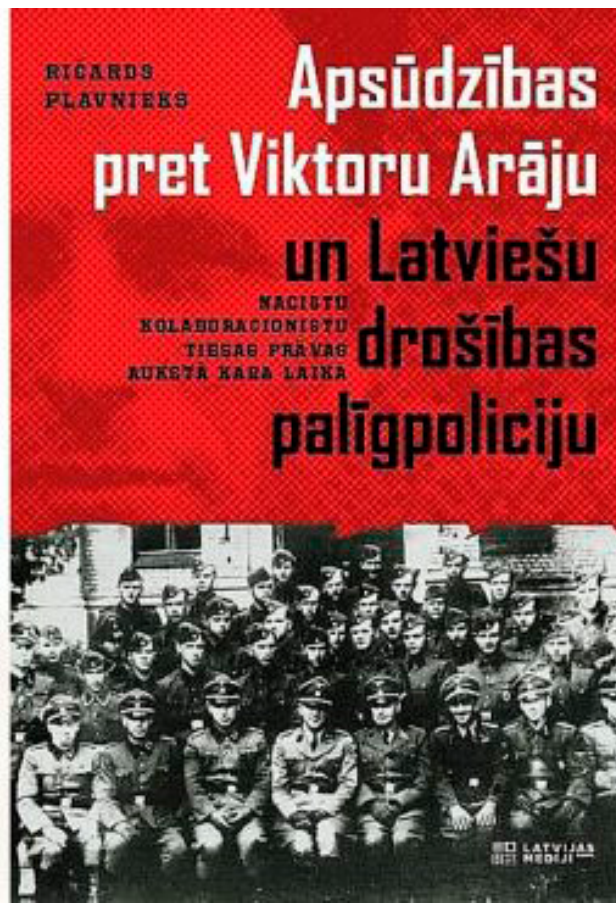
Neapšaubāmi, padomju okupācija, kas turpinājās līdz 1991. gadam un noteica sajūtas valstī vēl ilgi pēc tam, ir vissvarīgākā latviešu "pagātnes pārvarēšanas" stāsta sastāvdaļa. Pirmkārt, tā neļāva Latvijas sabiedrībai pašai tik galā ar nacisma pagātni savā izpratnē. Tā vietā gadu desmitiem tai bija uzlikts par pienākumu cienīt dog-

mas, kas nāca no neuzticamiem avotiem.

Otrkārt, daudziem latviešiem pašu pārciestās padomju represijas aizēnoja ebrēju upuŗus kara laikā. Tagad šie šķēršļi ir pakāpeniski pārvarēti. Atšķirībā no dažām citām bijušā Austrumu bloka valstīm Latvijas valdībai un sabiedrībai ir izdevies izvairīties no iekrišanas šajā ļoti politizētās un skarbās temas slazdā.

Esmu gandarīts par godīgu un patieso attieksmi pret visiem šiem vēsturiskajiem notikumiem, ieskaitot notikumu atzīšanu skolu

Par taisnību, patiesību un maldiem latviešu vēsturē

apgalvojumiem, kuŗi vēlas Latviju izolēt no Rietumiem."

Detektīva un farsa elementi izlasāmi R. Pļavnieka stāstā par Konrādu Kalēju, kas gadiem ilgi pārdroši bēguļoja no valsts uz valsti, kamēr 1999. gadā krietni satricināja Anglijas latviešu centra *Straumēni* citādi rimto mieru. Proti, tur viņš bija apmeties veco ļaužu mītnē, slēpdamies ar svešu vārdu, taču "iekrita", būdams neuzmanīgs un bieži sazvanoties ar savu senu, uzticamu draudzeni Kanadā... Kamēr britu attiecīgās iestādes pētīja, kā vecais vīrs te nokļuvis no Austrālijas un kamēr vēl turpinājās izdošanas procedūra tiesāšanai Latvijā, Kalējs nomira.

Grāmatas noslēgumam R. Pļavnieks liek filozofisku virsrakstu: "taisnība dažiem, patiesība mums visiem". Citēšu secinājumu: "Ņemot vērā holokausta neskaitāmos noziegumus un tādus blakus noziegumus, kādus pastrādāja Latviešu drošības palīgpolīcijas vīri, taisnīgā tiesa noziedzniekiem un viņu upuŗiem var būt tikai

Rīčards Pļavnieks: "Tā kā izraēlieši 1965. gadā Cukuru noslepkavoja, ko es uzskatu par valsts rīcību bez tiesiskas pilnvaras, palikušajiem tika liegta potenciāli vērtīgā informācija par Arāja komandas iekšējo darbību, kas būtu varējusi atklāties izmeklēšanas un tiesas procesa laikā. Turklāt fakts, ka viņš netika oficiāli notiesāts, ļāvis Cukura aizstāvjiem turpināt viņa tēla rehabilitāciju.

Mans padoms tiem, kas latviešu nacionālā goda vārdā cenšas rehabilitēt Cukuru, ir apstāties: jūs maldāties! Jo viņu var ne tikai droši uzskatīt par vainīgu – centieni attaisnot Cukuru atbilst to spēku apgalvojumiem, kuŗi vēlas Latviju izolēt no Rietumiem."

mācību grāmatās. Pasaulē nav ideālas valsts, kas nekad nebūtu rikojusies nepareizi. Vajadzīga drosme godīgi raudzīties uz savu vēsturi, lai izveidotu labāku nākotni. Tā ir diēnas tautas pazīme."

Ko doktors Pļavnieks saka par visai divdomīgo attieksmi pret Herbertu Cukuru?

"Tā kā izraēlieši 1965. gadā Cukuru noslepkavoja, ko es uzskatu par valsts rīcību bez tiesiskas pilnvaras, palikušajiem tika liegta potenciāli vērtīgā informācija par Arāja komandas iekšējo darbību, kas būtu varējusi atklāties izmeklēšanas un tiesas procesa laikā. Turklāt fakts, ka viņš netika oficiāli notiesāts, ļāvis Cukura aizstāvjiem turpināt viņa tēla rehabilitāciju.

Mans padoms tiem, kas latviešu nacionālā goda vārdā cenšas rehabilitēt Cukuru, ir apstāties: jūs maldāties! Jo viņu var ne tikai droši uzskatīt par vainīgu – centieni attaisnot Cukuru atbilst to spēku

relatīva. (..) Lai gan pēc justīcijas standartiem kopumā liela daļa holokausta noziedznieku saņēmuši sodu, tomēr šis stāsts nav apmierinošs. (..) Viņi pārsvarā saņēma sodus, ka ir absolūti neatbilstoši tiem noziegumiem, kuŗos viņus apsūdzēja. Piespīstie sodi būtu varējuši būt daudz bargāki. (..)

Autors ir intervējis, pētījis tieslietas, sadarbojies ar virkni holokausta pētniecības autoritāšu Rietumos, kā arī ar mūsējiem – Edvardu Andersu un Andrievu Ezergaili, kam sirsnīgi pateicas savā priekšvārdā grāmatai.

Grāmatu varat iegādāties tīmekļa veikalā – veikalsla.lv, un to jums piegādās mājās.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Saprast sevi un laiku. Otrā saruna

Totalitārisma seku dokumentēšanas centra vadītājs (TSDC)

no 1995. līdz 2008. gadam un tagadējais centra konsultants **Indulis Zālīte** par laika, vietas un vēstures redzējumu un izpratni sarunā ar **Salliju Benfeldi**

Domājot par Austrumu kaimiņa politiku, pēdējā laikā bieži mēdzam sacīt, ka Krievija lēnām atgriežas Staļina laikos. Vieni teic, ka atkal visu vada VDK mantinieks un pēctecis Krievijas federālais drošības dienests (FDD) jeb, kā saīsinājumos bieži raksta – FSB (tā ir abreviatūra no krievu valodas). Citi teic, ka Krievija valda prezidenta Vladimira Putina partija “Vienotā Krievija”, kas varas atbalstam tika nodibināta 2001. gada 1. decembrī. Acīmredzot, lai vērtētu Krievijā notiekošo un tā ietekmi kaimiņvalstīs šodien, kaut nedaudz vajadzīgs ieskatu okupācijas laika varas pamatprincipos.

Tiek uzskatīts, ka Padomju Savienībā visu vadīja VDK un ka to, kā izjuka totalitārā lielvalsts, lielā mērā noteica čekas nespēja orientēties apstākļos un situācijā.

Ja jau čeka bija tik varena līdz pat PSRS pastāvēšanas pēdējai dienai, jājautā, kāpēc Padomju Savienība sabruka? Čeka bija kā elektriskais gludeklis – izrauj kontaktdakšīnu no ligzdas, un gludeklis nedarbojas jeb, citiem vārdiem sakot, gludeklis ir, bet tas ne vienmēr strādā.

Jāteic arī, ka kādas sistēmas viena sastāvdaļa nevar būt labāka par visu sistēmu, lai gan VDK bija vairāk disciplinēta un mazāk korumpēta nekā citas. Atšķirībā no kompartijas, tur bija rotācija – pēc zināma nostrādāto gadu skaita, bija izdiena un, ja vien nebija saņemta vismaz ģenerāļa pakāpe, cilvēks devās pensijā. Tādēļ VDK visu laiku notika darbinieku maiņa, tajā ienāca izglītoti un jaunāki cilvēki, turklāt lielākoties tas notika nevis pazišanās dēļ, bet vērtējot pēc spējam.

Čruščovs savas valdīšanas laikā izgudroja, ka pretizlūkošana valsts iekšienē ir amorāla. Tātad cilvēkiem sekot ir amorāli, jo, ja būs kādas nepilnības, tad kompartijas biedri par to taču ziņos. Izrādījās, ka tā gluži nav vis un ka spēcīgu vienu no uzdevumiem ir paredzēt sociālās spriedzes elementus. Ja cilvēkiem trūkst maizes un viņi gatavojas streikot, tad jādod viņiem maize, nevis viņi jāapspiež – vienreiz, divreiz to var izdarīt, bet ne jau desmit reizes. Galu galā nepietiks nekādu resursu un armijas, lai to darītu nepārtraukti. Čruščova laikā bija vairāki lieli nemieri, kuŗu apspiešanai vajadzēja izmantot armiju.

Tātad drošības dienestu loma samazinājās, tautsaimniecību faktiski vadīja nezinoši cilvēki, nemieru apspiešanai tika izmantota armija, bet tas tika noklusēts, cik vien iespējams?

Vēlāk atkal VDK loma tika stiprināta, bet tā tomēr bija pakļauta totalitārāi ideoloģijai, kas izrādījās pilnīgi neauglīga un nespējīga. Vāra neko par savām kļūdām negribēja dzirdēt, vēl vairāk – tika piesaistīti represīvie orgāni, lai negatīvās informācijas nesējus izolētu. Tā teikt, vainīgs

ziņnesis, un ziņneša ķērāja loma tika uzticēta VDK. No septiņdesmitajiem gadiem drošības dienestos, arī VDK ienāca jauna paaudze ar augstāko izglītību, Latvijā tie lielākoties bija latvieši. Viņi bieži vien, kā mēdz sacīt, stāvēja uz zemes ar abām kājām un labi redzēja patieso situāciju.

Sešdesmito gadu beigās, redzot, ka propagandas stāsti un partijas kongresos runātais krasi atšķiras no dzīvē notiekošā un ka to tā isti vairs nevar noslēpt, režīms kļuva liberālāks, vairs nebija masveida represiju. Protams, bija represijas pret individiem, bet tām pamatā bija ar ārpolitiku saistīti jautājumi. Kad politikā iestājās zināms atslābums, Padomju Savienība sāka draudzēties ar Ameriku, bet padomju ieskatā amerikāņi sāka atļauties par daudz. Cilvēki kļuva nemierīgi, klausījās *Amerikas Balsi*, kas daudz stāstīja par vēsturi, ekonomiku. Cilvēki sāka salīdzināt, jo, dzīvojot aiz dzelzs aizkara, neko salīdzināt nevarēja. Vecāki un vecvecāki jau arī neko nestāstīja, pat ja zināja, jo baidījās. 1967. gadā partijas centrālkomitejā un Ministru Padomē tika pieņemts lēmums par Pārvaldes dibināšanu cīņai pret ienaidnieka ideoloģisko diversiju drošības iestādēs. No vienas puses, tās mērķis bija noskaidrot sabiedrības noskaņojumu un ziņot kompartijai, lai tā varētu korigēt “politisko līniju”, to uzlabot. No otras puses, jau pašā formulējumā ir ietverts, ka Padomju Savienībā viss ir tik labā kārtībā, ka sašutumam vai neapmierinātībai nav nekāda pamata! To principā nemaz nevar būt, tādēļ kaut kas tāds ir ideoloģiskās diversijas sekas. Savā ziņā tas bija arī kā brīdinājums ārzemniekiem – jūs taču redzat, ka jūs darāt sliktu mūsu cilvēkiem, jo mums tak nākas viņus tiesāt un sūtīt uz Sibīriju! Skan absurdi un ironiski, bet izskatās, ka tā tiešām tika domāts. Jāteic, ka informācijas par septiņdesmito, astoņdesmito gadu disidentiem bija maz, tiesas procesi bija slēgti, par tiem parasti ziņoja ārzemju raidstacijas.

Jūsu sacītais liek secināt, ka TSDC galvenais uzdevums bija un ir saprast sistēmu un tās būtību, ko tā darīja un kāpēc. Vai uzvārdiem no čekas māsītiem, par kuriem var strīdēties un strīdās, ir tik ļoti būtiska nozīme?

Kad 1992. gadā TSDC tika dibināts, doma bija dokumentēt, lai būtu ar ko strādāt un veikt arī pētniecības darbu, bet pamatā ir jāvāc un jādokumentē, kas un kā notika. Bet tad mums “uzmeta uz galvas tos maisus”, kas faktiski paņēma visus resursus. Bija jāsaprot, kas tas ir – neviens, arī vēsturnieki, nezināja VDK īpašo lietvedību. Bija jālasa pieejamie dokumenti, jāintervē cilvēki, kas ar tiem strādāja, jo tā ir pavisam cita terminoloģija, cits domāšanas veids – var teikt,

pavisam cita valoda un ideoloģija. Mums uzreiz bija skaidrs, ka būs daudz ierobežojumu, tie savulaik bija paredzēti kādos 14 likumos, tad dažus atcēla, jo tika ieviesti konceptuāli likumi par valsts noslēpumu, par darbu atsevišķās iestādēs. Bija skaidrs, ka ļoti liels darbs jāveic dokumentu administrēšanā un jābūt precīziem, lai mums nevar pārnest, ka esam kaut ko noslēpuši. Vispirms bija jānoskaidro, kādi dokumenti mums ir, pēc tam – kādu nav, cik svarīgi ir tie dokumenti, kuŗu mums nav un kāda nozīme tiem, kuŗi mums ir. Tas mums izdevās, dokumentu sistēmu ieviesām, un visās vēlēšanās,

vieta atentāta gatavošanai kā Leļļu teātri, jo neviens taču neiedomāsies par to! Tāda, lūk, ideja. Vai darbinieks bija tajā Leļļu teātri un ko viņš tur darīja un ko ziņoja, nezinu. Bet tāda ir totalitāra valsts un tās domāšana. Šodien tas liekas smieklīgi, varbūt pat varētu rakstīt kriminālromānu.

Tautsaimniecības ideoloģiskā vadība bija vienas partijas absolūtās varas interesēs, ignorējot jebkuŗus ekonomikas pamatprincipus, un tas noveda pie jukām tautsaimniecībā. Ar notiekošo vairs lāgā nevarēja tikt galā, turklāt bija arī klusām augoša neapmierinātība.

Indulis Zālīte: “Atceros, kādu smieklīgu gadījumu, ko man stāstīja bijušais VDK darbinieks cīņai pret ideoloģisko diversiju. Viņš, “zaļš gurķis”, bija atnācis strādāt tajā pārvaldē un viņam pateica, ka viņa pārziņā būs Leļļu teātris. Viņš atbildējis, ka nevar iedomāties, kā ies uz turieni, jo viņu taču izsmies! Priekšnieks atbildējis – kur gan varētu būt labāka vieta atentāta gatavošanai kā Leļļu teātri, jo neviens taču neiedomāsies par to!”

valsts ierēdņu un civildienesta, prokuratūras un iekšlietu sistēmas, tiesu jautājumos mēs devām atzinumu, sadarbojāmies ar ģenerālprokuratūru totalitāro noziegumu izmeklēšanā.

Protams, ir skaidrs, ka, lai valsts noskaidrotu, vai slepeni netiek veiktas kādas pretvalstiskas darbības, ir vajadzīgi slepenie aģenti. Tā tas notika arī padomju laikā. Atceros, kādu smieklīgu gadījumu, ko man stāstīja bijušais VDK darbinieks cīņai pret ideoloģisko diversiju. Viņš, “zaļš gurķis”, bija atnācis strādāt tajā pārvaldē un viņam pateica, ka viņa pārziņā būs Leļļu teātris. Viņš atbildējis, ka nevar iedomāties, kā ies uz turieni, jo viņu taču izsmies! Priekšnieks atbildējis – kur gan varētu būt labāka

Sākoties Gorbačova *perestroikai*, viena no pirmajām tēzēm bija – cilvēkus nedrīkst izsekot pēc viņu politiskajiem uzskatiem, reliģiskās pārliecības un tamlīdzīgi. Tādēļ čekā sākās reorganizācija, un 1989. gadā t. s. Piekta pārvalde – cīņai pret ideoloģisko diversiju – tika likvidēta, tās vietā tika nodibināta Pārvalde konstitucionālās iekārtas aizsardzībai. Var teikt, ka tie paši vēži citā kultūrē, bet darbības akcenti mainījās – piemēram, garīdzniecību vairs nedrīkstēja izsekot, bet roku uz pulsa turēja, lai redzētu, vai nebriest terorisms, kas balstīts uz reliģisko fundamentālismu – tā teikt, vajag kādu, kuŗš skatās, vai draudze neskrūvē bumbas. Jau ap 1987. gadu ideoloģiskās pretizlūkoša-

nas aģentus sāka “izslēgt” no darbības. PSRS VDK Piektais pārvaldes priekšnieka, Ministru kabineta priekšsēdētāja vietnieka ģenerāļa Filipa Bobkova grāmata, kuŗa gan jālasa uzmanīgi un kritiski, izlasīju, ka galvenais bija zināt iedzīvotāju noskaņojumu, jo situācija kļuva aizvien spriegāka un bīstamāka. Kaut gan tika daudz solīts, nekas nemainījās – preču nebija, to kvalitāte kritās, bet kompartija turējās savās pozīcijās, pie savas ideoloģijas. Tas nozīmēja, ka represīvajai iestādei bija jāslēdz un jāuztur tēls patiesībā jau *beigtam kaķim*.

Astoņdesmito gadu beigās sākās dokumentu izvešana no republikām uz Maskavu, aizveda arī čekas aģentu lietas. Palika aģentūras kartotēka, jo bija jāveic kaut kāda statistika, bet tas nav nekas būtisks – tas ir apmēram tāpat, ka būtu bibliotēkas kartīte, bet pašas grāmatas nebūtu. Nekāda bibliotēka no kartītēm vien nesanāk. Un vēl – iedomājieties, ka jums ir grāmatas kartīte bez autora, grāmatas nav, ir tikai nosaukums – piemēram, “Cīruļputenis”. Varat vien domāt, kas tā par grāmatu – dzeja, romāns, meteoroloģisko procesu mācību grāmata vai vēl kas cits. Līdzīgi ir ar tām kartotēkas kartītēm. Jā, par iekšlietu sistēmā toreiz strādājošajiem zinām, ka lielākoties savervētie miliči nodarbojās ar saimniecisko noziegumu atklāšanu, jo tajā sistēmā astoņdesmito gadu beigās notika ļoti liela sistēmas tīrīšana – tā bija korumpēta, piesedza noziedzniekus. Tiesa gan, čeka nevienu lietu nedrīkstēja ierosināt bez kompartijas centrālkomitejas pirmā sekretāra sankcijas, un parasti līdz tiesai nekas nenonāca, darbonis vien zaudēja labo amatu, viņu pārcēla uz salīdzinoši neliela priekšniecīgas vietu.

Vai čeka bija vienota un monolīta drošības iestāde līdz pat neatkarības atjaunošanai?

Nē, ap astoņdesmit astoto, astoņdesmit deviņo tajā neviens vairs nevienam neuzticējās. Notika dažādas intrigas, sabiedroto meklējumi, daudzi domāja, kur likties un ko darīt tālāk, dažs labs mēģināja sev nodrošināt nākotnes izredzes, ja viss mainīsies, Latvija kļūs neatkarīga. Tas ir atsevišķs, garš un sarežģīts stāsts. Jau pirmajā sarunā minēju, ka Latvija ir vienīgā, no kuŗienes netika izvestas arī kartotēkas kartītes, jo, tās paturot, tika cerēts, ka varēs piedāvāt aģentus jaunajam Latvijas iekšlietu un drošības iestādēm – sava veida nodrošinājums sev, lai varētu mierīgi dzīvot tālāk. Tas neizdevās, kā tika plānots. Tāpat arī nav tā, ka čeka uztaisīja Tautas fronti. Protams, tā centās ietekmēt tādu organizāciju dibināšanu, kas būtu pārraugāmas, kuŗās būtu sevi cilvēki, bet process kļuva nevadāms un nekontrolējams. Tādēļ par to visu nevar teikt, ka viss taču ir skaidrs un zināms.

Latvija, 1990: ceļš atpakaļ uz mājām Nr. 2

Moto: “Mēs, bez tam, ka esam latvieši arī esam cilvēki, kam visa pasaule pieder.”

Juris Alunāns, 1959. gads

ATIS LEJIŅŠ

(Turpināts no Nr. 20)

1989. gada 1. marts Stokholmā. Pošos uz Somiju sagaidīt Latvijas Tautas frontes delegāciju. Domāju – kādi viņi būs, šie jaunie Latvijas tautas vadītāji? Izšķirošais – neatkarība, neatkarības atjaunošana. Pirms Latvijas Tautas frontes Zviedrijas nodaļas dibināšanas mēs ar viņiem runājām – ar Daini Īvānu, Jāni Jurkānu un ar toreizējās Tautas frontes valdes priekšsēdi Valdi Šteinu. “Vai esat par neatkarību?” Protams, bet ceļš ir pareizi jāsaprot. LNNK pašlaik to izvirza, bet mēs radām priekšnosacījumus neatkarībai. Kad būs laiks, tad mēs arī pasludināsim neatkarības atjaunošanu kā Tautas frontes mērķi.

Tāpēc man īsti nepatika cienījamā Berklava kunga runa Tautas frontes 3. kongresā VEF Kultūras namā. Beidzot Tautas fronte esot iztaisojusi muguru. Mums muguras bijušas taisnas, vismaz Zviedrijā. Mūsu nodaļas statūtos, kas pieņemti 1989. gada 3. martā, bija ierakstīts, ka cīnāmies par Latvijas neatkarības atjaunošanu.

Bet tieši nedēļu pirms Tautas frontes delegācijas ierašanās bija ieradies cits cilvēks, kas teica, ka frontē daudz komunistu un tā nesot par neatkarību. Tā rezultātā mūsu mazā trimdas saimīte Stokholmā sašķēlās, beigās sašķēlās arī

socialdemokrati Zviedrijā un vēlāk Latvijā – vajadzēja tikai pavināt nacionālo karogu! Un es domāju, ka nav starpības, vai tas ir čekas aģents, tērpies spožs Lāčplēša bruņās, vai labi domājošs, bet politiski nenobriedis nacionālists. Rezultāts ir viens un tas pats.

Viesnīca Rīdzene. Klausos komunistu partijas kongresu. Arī Pugo ieradies no Maskavas. Sateiku viņu Rīdzenes gaitenēs, saku viņam labdienu. Viņš priecīgs man arī atbild: “Labdien!” Un tomēr komunistu šķelšanās nebija novēršama. Klausos pa radio, kā Čepānis izved latviešu komunistus no zāles. Kliežu pa visu Rīdzeni – letiņi izsoļojuši! Visu zemju proletārieši.

Bet ko tas beigu beigās nozīmēja? Tagad mūsu latviešu komunisti saucas Latvijas demokrātiskā darba partija, bet man ir pretenzijas pret viņiem. Es biju gaidījis, ka viņi atvainosies latviešu tautai un Latvijai. Par tiem šausmu darbiem, ko komūnisms izdarījis Latvijai. Ka viņi atstās savus augstos amatus un likvidēs patiešām visu partijas struktūru. Ka viņi aicinās tautu nākt iekšā partijā, vismaz atšķaidīt par 50 procentiem. Un tad – tikai ar darbiem Latvijas neatkarības labā viņi šos savus augstos amatus censtos atkal atgūt. Es diemžēl viņiem neticu. Un neviens Rietumos viņiem netic. Es nezinu nevienu daudz maz

zinīgu cilvēku Zviedrijā, kas ticētu Latvijas demokrātiskajai darba partijai.

Televīzija. Skatos Latvijas televīziju vasarā, un neizbēgami rodas pārliecība, ka tur nav viss kārtībā. Tik sliktas programmas nekur nesmu redzējis. Kādreiz televīzija cīnījās par Latvijas neatkarību, par Tautas fronti. Tagad es nezinu, ko par to teikt. Laiks rādis, kādu tendenci televīzijā izkops. Kāpēc Rietumu filmas pārraida krievu valodā? Tātad viss šis iespaidīgais masu informācijas līdzeklis piedalās latviešu pārkrievošanas procesos? Vai ir grūti dublēt latviešu valodā, vai nevar pārraidīt oriģinālvalodā ar latviešu valodas subtitriem? Tas prasītu daudz darba? Acīmredzot ne, jo ziemā šī kritika uzklusē, pirmie soļi šai virzienā sperti.

Izlasīju Gunta Feldmaņa rakstu “Mīļie dzintara latvieši jeb kas ar mums notiek?” *Literātūrā un Mākslā* 8. septembrī, kuŗā viņš piedēvē latviešiem daudz vainu. Tas viss var būt, ko viņš tur saka, bet es gada laikā varu atrast tikpat daudz pozitīvu piemēru, ko esmu novērojis latviešu tautas Atmodas procesā. Mani visvairāk sajūsmīna un vieš cerības tieši jaunsaimnieki. Tas, ka pēc visām šausmām ir cilvēki, kas gatavi riskēt ar ģimenes sētām. Šis saimniecības veids ir ļoti raksturīgs Skandināvijai un daudzām Rietumu zemēm. Jaun-

saimniekos slēpjas liels spēks. Un jābrīnās, ka ne tikai tā sauktie sarkanie baroni, bet arī tā sauktais lauku slānis grib pieturēties pie vecās kopsaimniecību sistēmas. Ar veco kopsaimniecību sistēmu, vienalga, vai tās sauktu par “akciju sabiedrībām”, protams, Eiropā negriezīsimies. Eiropai tāda nav vajadzīga.

Un te atkal jābrīnās. Agrāk lauki cīnījās pret kolektivismu, šodien, šķiet, viņi ir kļuvuši konservatīvi gluži otrādā nozīmē un ar tādu pašu sparū grib to paturēt. Baidās no liberalizācijas un no kolchozu un sovchozu sistēmas salaušanas, kas ir priekšnoteikums modernai lauksaimniecībai. Te man nav, protams, jāstāsta, kā izskatās lauksaimniecība Zviedrijā, kur pamatā ir ģimeņu sētas un kur katrs lauksaimnieks ir četrās vai piecās kooperatīvu apvienībās, un rezultātā valdība nezina, kur likt lauksaimniecības produkciju. Bet es runāju par mentalitāti. Par to, ka divu paaudžu laikā tā var pilnīgi pārmainīties. Un te nu jāsaprot – Staļins savā kapā laikam smejas, vēderu turēdams, viņš tomēr ir panācis savu! Es gribētu Guntim pateikt, ka uz ielām splauj arī Stokholmā, ne tikai Rīgā. Visādas nekārtības ir arī Stokholmā. Tās ir modernās paaudzes pazīmes, un, ja ar tām grib tikt galā, tad tā nav valdības lieta, tā ir pašvaldības lieta. Ame-

rikā ir pašvaldības, kas par nomestu papīru uzliek 50 dolaru sodu. Tur ir ļoti tīrs. Tāpēc jau nav no vienas zemes jāizceļo – citā zemē redzēs visu to pašu un būs tāpat vien jācīnās pret nebūšanām.

Bet kas mani visvairāk satrauca Feldmaņa rakstā – viņa teiciens, runājot par partijām: “Raugoties šajā kņadā, rodas arvien lielāka pārliecība, ka savulaik Ulmaņa apvērsums bija nepieciešams, lai Latvijas valsts un latviešu tauta neietu bojā.” Es gribētu teikt, ka tieši tāpēc tā aizgāja bojā, jo bez demokrātijas nevar būt neatkarības. Tas būtībā arī ir galvenais, kas mani visvairāk uztrauc, domājot par Latviju, kas vieš vislielākās ba-

žas. Austrumeiropas pazinējs Ričards Švarcs kādā rakstā zviedru avīzē *Svenska Dagbladet* izvirzīja tezi, ka mentalitāte ir pati svarīgākā, izšķirošā Austrumeiropas ceļā uz demokrātiju. Ja nemainīsies mentalitāte Austrumos, tad austrumeiropieši paši bloķēs savu ceļu atpakaļ uz Eiropu. Austrumeiropas tēls ir diktatūras mantojums. Un tas nav tikai komūnisma “nopelnis” vien, tas nāk arī no nacionālās neatkarības laikiem un iepriekš – jau no cara ēras. Rietumeiropā izveidojās demokrātijas priekšnosacījumi politiskai un ekonomiskai iekārtai gadusimtiņu attīstības gaitā.

(Turpinājums sekos)

JURIS LORENCIS

Pirms trīsdesmit gadiem atgūtā neatkarība atnesa Latvijai zaudētos simbolus – vispirms karogu, himnu, ģerboni, tad Saeimu, prezidentu, valdību, armiju, policiju, muitu un savu naudu – latu. Latviešu tauta, prezidenta Egila Levita vārdiem izsakoties, savā “negrozāmajā valstsgribas” izpausmē atjaunoja 1918. gadā proklamēto Latvijas valsti un tās struktūras. Tie visi bija pašsaprotami atjaunotās valsts celtnes elementi, kuŗu nepieciešamība neradīja ne mazākās šaubas. Izņemot vienu – ko darīt ar pašvaldībām? 1991. gadā Latvija no PSRS mantoja tai raksturīgo administratīvo teritoriālo iekārtotumu – 26 rajonus un septiņas tā saucamās republikas pakļautības pilsētas. Tā vietā, lai šajās iedzīvotājiem tik pierastajās teritorijās sarīkētu brīvas vēlēšanas, valsts atjaunotāji gāja citu ceļu. Proti – viņi restaurēja “vecu labo” Ulmaņlaiku kārtību, sadalot Latvijas karti daudzos sīkos pagastos. Atgādinājumam – pirmskaŗa Latvijā bija 19 apriņķi un 519 pagasti. Tā emocionāla nostalgija pēc “Ulmaņlaikiem” apvienojās ar lokālpatriotismu, ar vēlmi dzīvot katram “savā” pagastā. Viss beidzās ar to, ka dažus gadus pēc neatkarības atjaunošanas Latvijas kartē bija saskaitāmi 486 pagasti. Šai reformai gan bija maza saistība ar demo-

grafiskajām un saimnieciskajām realitātēm. Salīdzinot ar pirmskaŗa Latvijas laikiem, lauku iedzīvotāju skaits bija krietni sarucis, tāpēc pašos mazākajos pagastos dzīvoja vien daži simti cilvēku. Turklāt atjaunota tika ārējā forma, pagastu robežas. Reformas īstenotāji bija aizmirsuši, ka “Ulmaņlaikos” šajos sīkajos pagastīņos valdīja nevis tautas vēlēti pārstāvji, bet gan iekšlietu ministra iecelts “pagastvecis”. Šāda pārvalde varbūt ne vienmēr bija tā demokrātiskākā un gudrākā, bet krietni lētāka gan.

Drīz kļuva skaidrs, ka šī pašvaldību struktūra vienkārši “nevelk”. Turklāt Latvijas salīdzinoši blīvais ceļu tīkls un modernās komunikācijas atvieglināja pārvaldes procesu, “pagastvecim” vairs nevajadzēja pastāvīgi atrasties dažu kilometru attālumā no saviem iedzīvotājiem. Pirmās diskusijas par jaunu pašvaldību administratīvo teritoriālo reformu sākās jau 1990. – to gadu vidū. Tomēr būtiski pārvērties uz priekšu izdevās vien 2009. gadā. Reformas gaitā pašvaldību skaits samazinājās gandrīz piecas reizes – līdz deviņām tā saucamajām republikas pilsētām un 110 novadiem. Bet arī tad izrādījās, ka gan platības, gan iedzīvotāju skaita ziņā lielākie un mazākie novadi atšķiras pat vairākus desmitus reižu. Un ka daudzas pašvaldības

nespēj pildīt savas funkcijas bez subsīdijām no turīgāko kabatas. Pagājuši vienpadsmit gadi, un mēs atkal atrodamies kārtējās pašvaldību reformas priekšā – jau trešās atjaunotās neatkarības laikā. Maija beigās Saeimas atbildīgā deputātu komisija pabeidza darbu pie reformas projekta un nodeva to izskatīšanai Saeimā. Reformas mērķis – padarīt pašvaldības spēcīgākas un lētākas. Realitātē tas nozīmē kārtējo pašvaldību apvienošanu. Likumprojekts noteic, ka tagad Latviju iedalīs divu veidu pašvaldību teritorijās – novados un valstspilsētās. Līdz ar reformu latviešu valodā ienācis jauns, mazliet dīvaini skanošs vārds – valstspilsēta. Paredzams, ka tagad Latvijā būs 42 pašvaldības – 32 novadi un 10 valstspilsētas (Daugavpils, Jelgava, Jēkabpils, Jūrmala, Liepāja, Ogre, Rēzekne, Rīga, Valmiera un Ventspils). Tā nu iznāk, ka lielos vilcienos notikusi atgriešanās pie padomju laiku struktūras, vismaz ģeogrāfiskā ziņā.

Skeptiķi iebilst, ka pašvaldību apvienošana automātiski nenozīmē turību – jo attīstības pamatā ir cilvēku uzņēmība, darbs, investīcijas. Arī mērķtiecīga valsts reģionālās attīstības politika, par kuŗu Latvijā tik daudz tiek skandināts kopš neatkarības atjaunošanas. Diemžēl šajā lietā vairāk runāts nekā darīts. Lauki iztuk-

šojas, cilvēki darba meklējumos aizplūst uz Rīgu un ārzemēm. Un tomēr tagad, kad sākušies jaunie “mērnieku laiki”, stīvēšanās un deķa vilkšana katram uz savu pusi notiek tieši laukos, tālu no Rīgas. Šos lokālos konfliktus nosaka ne vien ģeografija vai saimniecība, bet arī vēsture, pat simt gadu veci notikumi. Piemēram, Strenču novada spītīgā nevēlēšanās iekļauties jaunajā Valkas novadā. Strenču novada domes priekšsēdētājs Jānis Pētersons izteicies, ka “Valka nav ne pie kā vainīga. Vienkārši cilvēku dzīve ir iekārtota tā, ka Strenču iedzīvotāju sadzīve virzās Valmieras virzienā”. Un patiešām – pietiek uzņemt skatienu Latvijas kartē, lai saprastu – nav viegli būt Valkai. Pilsēta par savu eksistenci var pateikties angļu šķirējtiesnesim, kuŗš 1920. gadā pēc sava prāta un sprasšanas nosprauda Latvijas – Igaunijas robežu. Igaunijam palika pilsētas vēsturiskais centrs, rātsnamu ieskaitot, dzelzceļa stacija un citas vērtīgas ēkas, kamēr Latvijai vien pilsētas rietumu nomale. Vāciskā “Walk”, kas cara impērijas laikos atradās pašā Vidzemes guberņas centrā, pārtapa par diviņu pilsētām Valku un Valgu. Tā Valkai nācās meklēt jaunu identitāti. Process, kas ar grūtībām turpinās joprojām.

Vēl viens robežzemes stāsts – par Varakļānu novadu, kas atro-

das uz Vidzemes un Latgales robežas. Varakļāni izšķīrušies pievienoties Madonas novadam. Savukārt vairāki Rīgas politiķi katēgoriski uzstāj, ka Varakļānu vieta esot tikai un vienīgi Rēzeknes novadā, jo citur varakļānieši “zaudēšot savu latgalisko identitāti”. Bet realitāte ir tāda, ka Varakļānu iedzīvotāji pārliecinoši (84%!) nobalsoja par pievienošanu Madonas novadam. Aptauja nepārprotami atspoguļo cilvēku patiesās domas, un pārmetumi par “latgaliskuma nodošanu” ir nevietā. Jo kultūras identitāte ir kaut kas senāks par shēmām, uz kartes vilktām robežām un politiķu iegribām. Tagad Varakļānu novada likteni izšķirs nevis paši iedzīvotāji, bet gan Saeimas balsojums. Turklāt nevis klātienē Saeimas sēžu zālē, bet virtuālajā e-Saeimā. Tās ir režīms, kādā Covid-19 pandēmijas laikā strādā Latvijas parlaments. Pats dīvainākais ir tas, ka politiķi jau runā par nākamo pašvaldību reformu! Proti – ka valsts un pašvaldību kopīgu funkciju īstenošanai tikšot veidoti Kurzemes, Zemgales, Rīgas, Vidzemes un Latgales administratīvie reģioni. Ja skaita arī padomju laikus, tad es savos sešdesmit gados esmu piedzīvojis jau vismaz piecas administratīvo teritoriālās reformas. Vai nav par daudz? Gribas kaut ko paliekošu un stabilu.

Stīvēšanās pie Latvijas kartes

TRIMDAS ARCHĪVU MĀJUPCEĻŠ

Valkas novadpētniecības muzejs

Valkas novadpētniecības muzejā glabājas sekojoši trimdas arhivāliju dāvinājumi: no 2004. līdz 2012. gadam Valdis un Lalita Muižnieki (ASV) muzejam uzdāvināja 513 arhivālijas par novadnieku mākslinieku Sildegu ģimeni. Dāvinājumā ietilpst: gleznotāja, mākslas zinātnieka Arnolda Sildega (1915 – 2003) materiāli par viņa radošo darbību, tai skaitā gleznas, dekorāciju mets, kā arī dokumenti, fotografijas, studentu korporācijas "Dzintarzemē" nozīmīte, cepure, lente; koktēlnieka Antona Aleksandra Sildega (1904 – 1988) kokgriezumu skices un dokumenti: Valkas vidusskolas beigšanas apliecība, Latvijas un ASV pases un citi materiāli.

Saņemtie materiāli rosināja 2005. gadā muzejā iekārtot Arnolda Sildega literatūras krātuvi ar 597 grāmatām no viņa biblio-

tēkas.

2004. gadā Ināra Sīmane (ASV) muzejam uzdāvināja gleznotāja Vitauta Vito Sīmaņa (1928. g. Valkas apr. Blomes pag. – 2003. g. ASV) gleznu, bet Indulis Liepiņš (ASV) nodeva muzejam 144 dokumentus (fotografijas, atmiņas, dokumenti, preses izdevumi un citi materiāli) par Liepiņu dzimtas dzīvi Valkas apriņķa Vijciemā.

Amerikas tautiete Daina Krastiņa uzdāvināja 172 arhivālijas par Krastiņu ģimeni (pirms trimdas ģimene dzīvoja Rīgā). Dāvinājumā ietilpst gan no Latvijas līdzpaņemtie, gan trimdā iegūtie un lietotie dokumenti, grāmatas, tēva Jāņa Viļa Krastiņa darinātās rotaslietas, kā arī Latvijas, Krievijas, Vācijas un citu valstu sudraba monētas.

2019. gadā Maija Razumovska (Latvija) muzejam uzdāvināja

Muzeja ēka, bijušais Jāņa Cimzes skolotāju seminārs

deviņas arhivālijas par savu tēvu Arvīdu Fēlikšu Latsonu (1897. g. Valkas apr. Omuļu pag. – 1945. g. Vācija, Fišbachas bēgļu nometne) 4. Valmieras kājnieku pulka

dižkareivi, Latvijas Neatkarības kara dalībnieku, Omuļu pagasta vecāko no 1941. līdz 1944. gada septembrim. Dāvinājumā nozīmīgākās ir divas Arvīda Fēlikša

Latsona Vācijā, Fišbachas bēgļu nometnē 1945. gadā rakstītās dienasgrāmatas. Jāpiebilst, ka Maija Razumovska visu laiku ir dzīvojusi Latvijā. Pēc Arvīda Fēlikša Latsona nāves viņa personīgās lietas glabāja brālis Osvalds Vācijā, pēc tam ASV, uz Latviju tās atveda aizv. gs. 70. gados.

Valkas novadpētniecības muzejs pieņem arhivālijas, kas saistītas ar Valkas novadu (robežās pēc 2009. gada teritoriālās reformas) un novadniekiem.

Valkas novadpētniecības muzejs – Rīgas iela 64, Valka, Valkas novads LV – 4701.

Kontaktpersona Aija Priedīte
e-pasts: aija.priedite@valka.lv
tālrunis: +371 26275605

Mediju atbalsta fonda
ieguldījums no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

“Ir grūti akmeni par spārniem vērst/ Pa druskai čaulu nostu plēst...”

Vija Ilze Dzintare. *Akmens. Doma. Tēls. Ievas Dzintares dizains.*

Apgāds “Laika grāmata”. 2020, 193 lpp.

MĀRIS BRANCIS

Grāmatas par tēlniecību rodas ārkārtīgi reti. Atcerēsimies, Kārļa Zemdegas daiļrades iespaidīgais izdevums Ingridas Burānes sakopojumā tapa ilgi, vēl ilgāk tas gaidīja izdevēju. Vienīgi Kārlim Zālem, Brīvības pieminekļa un Brāļu kapu autoram, laimējies. Vispirms viņa dzīves laikā 1938. gadā tapa Jāņa Siliņa apcerējums, tad ilgs klusuma periods, ko uzspieda komunistu vara, kuŗai šis mākslinieks bija ārkārtīgi nevēlams un kaitīgs, līdz beidzot 1988. gadā dienasgaismu ieraudzīja Vaideloša Apsīša publikācijas. Te pieminamas arī Gundegas Cēberes grāmatas par Aivaru Gulbi un Artu Dumpi. Atradisim jau vēl kādus apcerējumus par tēlniekiem, taču pamaz. Savukārt Jānis Strupulis ir pats parūpējies, lai iznāktu grāmatas par viņa radošo darbību. Nupat arī tēlniecei Vijai Dzintarei gadu pirms 80 gadu jubilejas, pilnībā Valsts Kultūrkapitāla financēts, iznācis apjomīgs ilustrēts izdevums.

Grāmata ievērojama ar to, ka visus tekstus rakstījusi pati tēlniece, pastāstot, kā radies viens vai otrs darbs. Cildinājuma vārdus tēlniecei teiktuši septiņi nozīmīgi cilvēki Latvijas kultūrā – akadēmiķis Jānis Stradiņš, valodniece, akadēmiķe Aina Blinkena, pašreizējais Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents profesors Ojārs Spārītis, gleznotājs Andrejs Ģermanis un trīs mākslas zinātnieces – Ingrida Burāne, Diāna Rutkovska un Edvarda Šmite.

Pēc tam, citējot tēlnieces dzejas rindas – viņa arīdza dzejo –, “Ir

grūti akmeni par spārniem vērst”, Vija Dzintare lēnām iepazīstina ar savu daiļradi, sagrupējot veikumu pa žanriem un tēmām.

Vispirms tiek dots vārds monumentāliem un vides darbiem, izceļot skulptūru “Vārti” Balt ezera kapos (2009) un piemiņas ansambli pulkvedim Oskaram Kalpakam Madonas novada Ošupes pagasta “Liepsalās” (1999), neaizmirstot pieminēkli rūpnīcas VEF strādniekiem (nākamajā lappusē gan parādās cits nosaukums “Piemineklis Otrā pasaules karā kritušajiem vefiešiem”) (1993), ko, kā autore aizrāda, vairs nekopj un “uz ziedu plātnes aug nezāles”.

Seko sadaļa “Piemiņas zīmes un portreti vidē”. Te izcelts darbs “Gals un sākums”, kas kopš 1992. gada skatāms Sv. Pēteru baznīcā Rīgā. “Laivas” atsauc atmiņā Ilmāra Drīliņa radīto populārā TV raidījuma “Labvakar” vizuālo

zīmi, ar ko pirms 30 gadiem sākās katra pārraide.

Portreti ir veltīti nozīmīgiem lauksaimniecības un zinātnes meistariem, kas izkalti dažādu formu laukakmeņi vai medaljonu formā atlieti bronžā un kas uzstādīti kādā parkā, tāpat kā skulptūras nākošajā nodaļā “Skulptūras vidē”. Šie tēlniecības

darbi ir veidoti sīzētiski un formāli ārkārtīgi dažādi – no sievietes kailfigūru un mātes tēmas veidojumiem līdz pilnīgi abstraktām formām. Patiesībā šīs skulptūras sasaistāmas ar “Stāj-tēlniecību”, kas aizņem lielāko albuma daļu un kam seko medaļu un plakešu kopojums. Abas nodaļas apliecina tēlnieces rok-

raksta plašumu, kam nevar atrast horizontu.

Kā lielākā daļa tēlnieku, arī Vija Dzintare daudz strādājusi memoriālo pieminekļu veidošanā. Māksliniece nevirās atklāt, kāpēc tāda vai citāda pēc formas radusies attiecīgā kapu skulptūra. Viņa atļauj parādīt arī nereālizētās ieceres, kas nav īstenojušās kādu mums nezināmu iemeslu dēļ. Tad atklājas, ka figurālais risinājums pieminēklim latviešu aviācijas pionieriem “Spārni” un latviešu tautas Atmodai “Austras koks” ir ļoti tuvs. Vija Dzintare ar saviem priekšlikumiem piedalījies tēlnieku iniciētajā Rīgai veltīto pieminekļu izstādē 1996. gadā. Gan viņas, gan citu tēlnieku rosinātie pieminēkli, cik var nojaust, gandrīz neviens nav ieraudzījis dienasgaismu, bet, kā liekas, ja tā nebūtu, mūsu galvaspilsēta būtu bagāta ar daudziem savdabīgiem pieminēkļiem.

Kā jau ieminējos, Vija Dzintare arī dzejo, viņas dzeju kopojums noslēdz izdevumu ar biogrāfiskiem datiem, piedalīšanos izstādēs un monumentālās tēlniecības, dārza skulptūras, stāj-tēlniecības, sīkplastikas un konkursa projektu pieteikumu sarakstu. Tas paver ieskatu, cik daudz māksliniece savā mūžā ir paveikusi. Apliecinājums tam skan pašas mākslinieces dzejas rindā: “Visu mūžu es esmu ceļā”.

Grāmatu varat iegādāties Latvijas grāmatu veikalos vai redakcijā Gertrūdes ielā 27, Rīgā. Cena redakcijā 15 EUR.

MĀRISBRANCIS

Maira Reinberga arī pandēmijas laikā strādā

Šai laikā, kad esam ieslodzīti četrās sienās un daudz laika pavadām vienatnē, visvairāk pietrūkst gluži cilvēciskas saskarsmes, sarunu ar tuviem cilvēkiem, moža vārda – kā Gunārs Priede izteicies lugā “Trīspadmitā”: “Sirsniņš vārds pat kaķim patīkams.” Bet uzspiestā distancēšanās rada vēl kādu viltus illūziju, ka šī nelaime skaņ tikai mani, vēl manu ģimeni un tuvākos draugus... nu, labi, pilsētu, valsti... jā, arī tuvākās valstis... labi jau labi, visu Eiropu, kuņas sastāvdaļa esam arī dzīvē, Latvija. Tālākās ziņas par citurieni līdzinās sakaltušai lapai karstā laikā, un nekas vairāk – lai avīzes un internets vēsta, ka arī tālās svešās zemēs šī nelaime izplatās...

Taču šodien pienāca teju vai izmisusi vēstule no gleznotājas Mairas Reinbergas tālajā Amerikā.

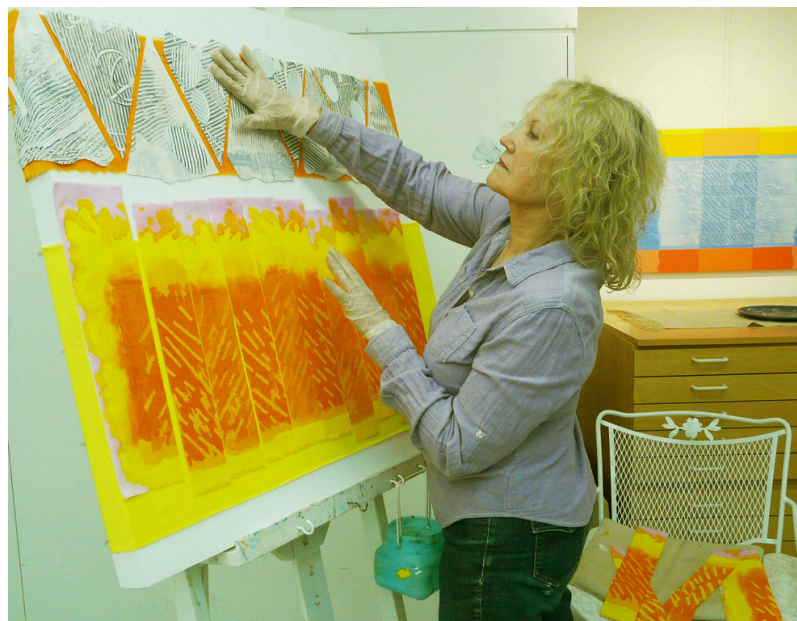
“Es jutos mazliet vientuļa, un tā ienāca prātā ar Jums dalīties ar man iepriecinošām ziņām. Manu jaunāko gleznu pieņēma virtuālā izstādē šeit, Providence Art Club.”

Tādā arī Mairu ir skārusi pandēmijas laika noslēgtība, varbūt vēl vairāk nekā mani vai kādu citu! Šī ziņa izraisīja acumirkli reakciju. Tiesa gan, es neko taustāmu nevaru izdarīt mākslinieces labad, kas atvieglotu viņas dienas un atbrīvotu viņas brīvo radošo garu – pat ja varētu, nekur tas nevarētu aizlidot! Un

tomēr varbūt viņa jutīs, ka esmu ar viņu, ja uzrakstīšu nelielu informāciju latviešu laikrakstiem tālās zemēs?

Uzreiz paaugstinājās un sameklēju, ka Providensa (*Providence*) ir lielākā Rodailendas (*Rhode Island*) pavalsts pilsēta un ka Providensas mākslas klubs šogad svin 140 gadu jubileju, tātad dibināts 1880. gadā. Internets paziņoja vēsti, kas gan nav sveša arī mums: tāpat kā pie mums Latvijā, tā Rodailendas dizaina skolas (*Rhode Island School of Design*) muzejs šajā laikā ir apmeklētājiem slēgts, tādēļ pa visu ASV izziņotā izstāde ar naudas balvām var notikt tikai virtuāli. Arī katalogs apskatāms un izlasāms vienīgi internetā.

No tā uzzināms, ka uz šo izstādi bija sasūtīti ap 700 darbi, no tiem virtuālajai izstādei atlasīti 83 autoru 97 darbi. Tie ir darināti visdažādākās tēlotājas mākslas tehnikās – glezniecība (abstrakta, dekoratīva vai reālistiska), akvarelis, iespiedgrafika, arī zīmuli tverti, fotografijas, asamblāžas un *mix media* tehnikā veidotas. Žanru ziņā atklājas visdažādākās intereses – klusās dabas, ainavas, cilvēki darbībā, fantāzijas – šajā ASV izstādē nekādi pārsteigumi neparādās, pie mums Latvijā līdzīgās izstādēs ir tāpat. Atšķirības parādās tikai niansēs, piemēram, sižetu izvēles ziņā – lai gan katalogā tas nav uzsvērts, tomēr nacionālā daudzveidība

un nacionālā izcelsme dara savu: atsevišķi iedvesmas avoti nāk no visas pasaules. Tajā pašā laikā izstādē vairākumā ir reālistiski tverta pasaules attēlošanas aina – tādu mākslu grib baudīt visā pasaulē.

Starp citiem visas Amerikas māksliniekiem iezīmējas arī Maira Reinberga, dzimusi Latvijā. Māksliniece “Baroka pasāžu Nr. 4” veidojusi kā abstraktu darbu. Tajā viņa nespodri pelēkzilā fonā uz muslīna auduma spiedusi dzeltenus, oranžus un sarkanīgus krāsu rakstus, spiedusi ar rokām. Tie reizē ar faktūrām kārtoti ritmiskā līniju un krāslaukumu mijā, radot gaišu, dzīvespriecīgu noskaņu.

Katalogā atkārtoti gleznotājas vārds, kas lasāmi viņas mājaslapā: “Mūzika ļoti dziļi iespaido manu darbu: līniju un krāsu daudzveidība attēlo kustību, ilgstamību. Es pūlos notvert un atainot to iluzorumu, izsmalcinātību un noslēpumainību. Es vēlos, lai mani gleznojumi izceļ skaistumu, harmoniju un mieru”. To uztvēris arī kāds recenzents avīzē *Lake Placid News*: “Ja viņas darbiem ir kāds mērķis, tad tas ir ar otas vilcienu aizslaucīt prom visu neglīto, kakofonisko un griezīgo, visu, kas nodara sāpes dvēselei. Apbrīnojāmā kārtā viņai tas sekmējās.”

Šajos vārdos izlasāmi mākslinieces daiļrades pamatprincipi.

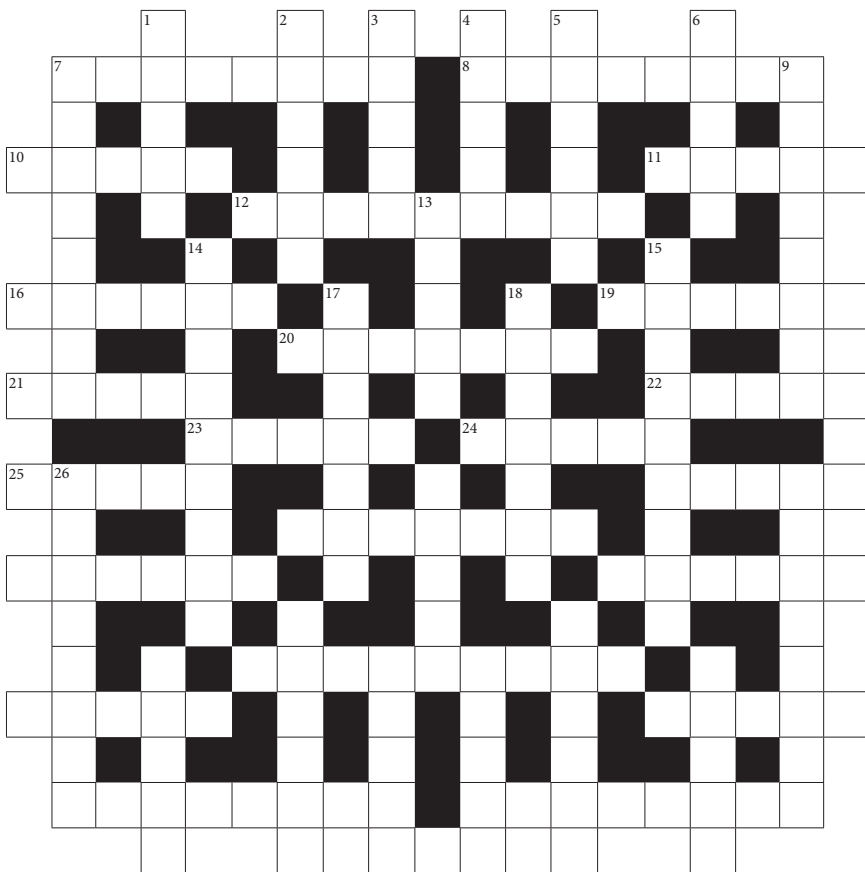
Prieks, ka cienījamā gleznotāja Maira Reinberga arī šai laikā atradusi spēku radīt tik dzīvespriecīgu darbu.

P.S. Kad raksts jau bija nosūtīts, pienāca ziņa, ka šajā izstādē, kam, izrādās, ir dots nosaukums *The seeing of sound* – “Skaņas ieraudzīšana”, Maira Reinberga saņēmusi *Honorable Mention* – Cildinošo atsauksmi. Apsveicam mākslinieci visu lasītāju un mākslas cienītāju vārdā!

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

zīmīgas. 13. Laukums tenisa spēlei. 14. Mūzāli vienādsporu lakstaugi. 15. Ingveru dzimtas augs, kura sēklas lieto kā garšvielu. 17. G. Flobēra romāns. 18. Duncis ar trīsšķautņainu asmeni. 26. Apdzīvota vieta Pārgaujas novadā. 27. Piena produkts. 29. Mazas žāvētas vīnogas bez kauliņiem. 33. Pilsēta Itālijas ziemeļos. 34. Tārņveidīgo kārtas putni. 35. Figūras projekciju rasējums plaknē. 37. Tēls A. Dimā romānā “Trīs musketieri”. 38. Jenotu dzimtas dzīvnieks. 39. Vācu filozofs (1724-1804).

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 20) atrisinājums

Līmeniski. 1. Plašs. 5. Kūkas. 8. Apsēgta. 9. Vektors. 10. Robusts. 12. Līne. 13. Karambols. 14. Aini. 17. Kritala. 19. Stērste. 21. Durbe. 23. Rozentāls. 24. Neveronis. 26. Elīna. 27. Katalpa. 30. Skarbas. 33. Ēras. 34. Kolonijas. 35. Bole. 38. Apenīni. 39. Stagars. 40. Saplakt. 41. Efels. 42. Asars.

Stateniski. 1. Pikanti. 2. Acot. 3. Saskaņa. 4. Perimetrs. 5. Karalis. 6. Kobe. 7. Susliks. 9. Vēlāk. 11. Saime. 15. Tarantuli. 16. Rēderejas. 18. Rotonda. 20. Tapioka. 21. Dalbe. 22. Efeja. 25. Liven tāls. 27. Krēta. 28. Trapene. 29. Adoniss. 30. Skaista. 31. Baobabs. 32. Sters. 36. Vīne. 37. Lava.

Līmeniski. 7. Milzīgi. 8. Vidēji liels ūdensputns. 10. Saules dievs ēģiptiešu mītoloģijā. 11. Iejūga piederums. 12. Sirds somiņa. 16. Ūdenssporta centrs netālu no Tallinas. 19. Latviešu dziedātājs (1908 – 1982). 20. No maltiem produktiem gatavots ēdiens. 21. Seno ķeltu dziesminieki. 22. Daugavas pieteka. 23. Siki dobumi materiālā. 24. Gods un atziņība. 25. Īss pāvesta raksts. 28. Karnevāla atribūts. 30. Vērmeļu degvīns. 31. Metallu sakausē-

jums. 32. Valsts Eiropā. 36. Pilsēta Moldovas austrumos. 40. Sīpolpuķe. 41. Saistaudu veidojums. 42. Siļķu dzimtas zivis. 43. Taisne, kas savieno divus aploces punktus un iet caur tās centru.

Stateniski. 1. Māla grīda. 2. Ārstniecības augi ar dzelzmatīņiem. 3. Ciemiņi. 4. Neapstrādājama vieta tiruma vidū. 5. Dia-pozitīvi. 6. Seno islandiešu folkloras sacerējumi. 7. Tējasaugu dzimtas koks vai krūms. 9. No-

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums “Kokneses fonds”
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:

AS “Citadele banka”

Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:

USA CITIBANK, N.A., NEW YORK

Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktenardzs.lv

LIKTEŅDĀRZS

Zviedrijas latviešu apvienības Izglītības darba grupa un Stokholmas latviešu skola aicina pievienoties!

GUNTA ENEROTH,

ZLA Komunikācijas darba grupas vadītāja

Kopš pagājušā gada decembrā Zviedrijas latviešu apvienības (ZLA) paspārnē ir izveidota Izglītības darba grupa. Šobrīd Zviedrijā dzimtas valodas apguve ir pieejama dažādos veidos – daudzās pašvaldībās tiek piedāvāta dzimtas valodas apguve kopā ar dzimtas valodas skolotāju, Stokholmā darbojas Stokholmas latviešu skola, pirms pulcēšanās aizlieguma brīvprātīgi pedagogi pulcināja latviešu bērnus uz pasaku lasījumiem bibliotēkās, ir pieejama arī latviešu valodas apguve *online* režīmā. Kā stāsta Izglītības darba grupas vadītāja Ilze Jundze Lundegran: "Izglītības darba grupa vēlas apvienot un būt par saikni starp latviešu valodas apguves piedāvātājiem un interesentiem Zviedrijā, kā arī starp ZLA, Latvijas izglītības iestādēm un Eiropas latviešu apvienību. **Mēs aicinām atsaukties visus, kuri Zviedrijā vada latviešu valodas nodarbības: dzimtas (latviešu) valodas skolotājus pašvaldībās, iniciatīvu grupas, kā arī vecākus, kuri ir ieinteresēti, lai viņu bērni apgūtu latviešu valodu! Izveidojot kopēju datu bāzi, mēs varēsim savstarpēji sazināties, apmainīties ar pieredzi, rīkot seminārus, kā arī kopā izstrādāt ar latviešu valodu un izglītību saistītus projektus un citas aktivitātes.**" Darba grupa tic, ka digitālo sapulču organizēšanas "rūdījums" mums nākotnē palīdzēs veidot sadarbību un "satikties" neatkarīgi no atrašanās vietas.

Izglītības darba grupas rīcībā nav apvienotu datu, cik Zviedrijā ir latviešu valodas "kopēju" – profesionālo skolotāju, brīvprātīgo labās gribas pedagogu, *online* skolu, kā arī to, kuri apgūst valodu, piemēram, Latviešu valodas aģentūras piedāvātā *Class Flow*.

Kā min Ilze Spīgule-Buijtenweg, latviešu valodas skolotāja un mamma no Dienvidzviedrijas pilsētas Malmes: "Mums būtu nepieciešamas šādas tikšanās, lai varētu kaut vai pajautāt, kā citi pedagogi tiek galā ar kādu konkrētu situāciju vai jautājumu." Ilze atgādina, ka "latviešu valodas aģentūra piedāvā latviešu valodas apguves materiālus un jaunumus savā mājaslapā, kā arī Latviešu valodas aģentūras Facebook lapā diasporas skolotājiem. Ilze Frīdrichsone no Dorotejas, kuŗa pati bija sava bērna latviešu valodas skolotāja, min, ka tā būtu lieliska iespēja kaut vai vienu reizi mēnesī konsultēties ar profesionālu latviešu valodas skolotāju.

Pirmais ZLA Izglītības darba grupas rīkotais pasākums ar mērķi apzināt un apvienot šīs jomas interesentus notika jau martā. Tas bija pieredzes apmaiņas seminārs latviešu valodas skolotājiem sadarbībā ar Stokholmas latviešu skolu, kuŗā piedalījās vairāk nekā divdesmit pedagogi no Stokholmas un

Ērebrū. Semināra viesi un referenti bija Iveta Grinberga, IZM Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākā eksperte, latviešu valodas kā svešvalodas pasniedzēja. Nākamais pasākums bija iecerēts kopā ar Valsts valodas satura centru Latvijā rīkot Valsts valodas prasmes pārbaudi interesentiem Zviedrijā, diemžēl slēgto robežu dēļ tas tika atcelts. Kā stāsta Ilze Jundze Lundegran: "Šādu eksāmenu pirmo reizi Zviedrijā interesenti kārtoja pagājušajā gadā. Ļoti ceram, ka eksāmenu varēs piedāvāt kārtot nākamā gada pavasarī. Nākamais uzdevums darba grupas plānos ir pieteikties Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijai 2020. gadā, ko piedāvā Latvijas Nacionālā bibliotēka. Jau vairākus gadus skolām un bibliotēkām, arī diasporā, Latvijas nacionālā bibliotēka izsūta lasīšanai grāmatas dažāda vecuma bērniem un jauniešiem, dodot iespēju piedalīties to vērtēšanā. Pēdējo gadu jaunums ir arī vecāku žūrija. Tā kā grāmatu komplektu skaits izsūtīšanai uz Zviedriju ir ierobežots, mēs vēlamies, lai grāmatu pasūtīšana notiktu koordinēti un būtu iespēja savstarpēji dalīties ar grāmatām."

"Mēs, Izglītības darba grupa, ceram, ka, apkopojot datus par latviešu valodas apguves piedāvājumiem vienā datu bāzē, mēs vismaz daļēji atrisinātu informācijas saņemšanas iespēju vecākiem, kā arī vienkāršotu un atvieglotu Latvijas valsts atbildīgo institūciju un Eiropas latviešu apvienības komunikāciju un sadarbību ar Zviedriju," turpina Ilze Jundze Lundegran. Kopīga pieteikšanās atbalstam no Latvijas valsts financētajiem latviešu valodas apguves projektiem palīdzētu to izlietot maksimāli lietderīgi, tādējādi sniedzot labumu pēc iespējas lielākam skaitam bērnu apgūst latviešu valodu.

Stokholmas latviešu skola (SLS), kas ir viena no lielākajām latviešu sestdienas skolām pasaulē, ir veiksmīgs piemērs tam, cik ātri un veiksmīgi var pārkārtot skolas darbību uz attālinātām mācībām. Stokholmas latviešu sestdienas skola Zviedrijā darbojas jau kopš 1953. gada, un no šī gada marta tā darbojas tiešsaistes režīmā, katru sestdienu aicinot skolēnus "sanākt kopā" rīta kopbrīžos, lai pēc tam dotos uz klasi pie ekrāna. Kā stāsta skolas pārzine Agnese Blaubārde: "Jāsaka milzīgs paldies mūsu skolotājiem, kuŗi spēja ātri no-

reagēt un pārorientēties uz mācībām tiešsaistē. Tas mums visiem bija kas jauns, bet esam spējuši veiksmīgi ar to tikt galā. Paldies jāsaka arī visiem mūsu viesiem, kuŗi pieslēdzās no Latvijas, – gan dabas mācības, fizikas, ķīmijas priekšmetu skolotājam Mārtiņam Gulbim, gan šēfpavāram Mārtiņam Sirmajam, ar kuŗu kopīgi gatavojām rupjmaizes kārtojumu, gan mūziķiem Jānim Šipkēvicam, Mārai Upmanei Holšteinei un Silvijai Silvai ar "Sauls kripatīņas" stāstu. Arī visiem brīvprātīgajiem, kuŗi piedāvāja bērniem radošas nodarbības. Mēs aicinām Latvijas un citas Eiropas latviešu skoliņas sestdienās pievienoties skolas rīta kopbrīžiem un piedāvātajām apmācībām tiešsaistē, kā arī tikties ar Stokholmas latviešu skolas bērniem un viņu skolotājiem klātienē, kad tas atkal būs iespējams."

Izaicinājumu latviešu valodas apguvē un saglabāšanā ārpus Latvijas ir daudz – gan profesionāļiem pedagogiem, gan brīvprātīgajiem labās gribas skolotājiem, gan ģimenēm, kuŗas aug

bērni, vienlaicīgi apgūstot divas, trīs vai pat četras valodas.

Zviedrijas latviešu apvienība un Stokholmas latviešu skola aicina būt vienotiem, lai iedvesmotu, apmainītos ar pieredzi un palīdzētu cits citam.

No redakcijas. Stokholmas latviešu skolas audzēknis Arvins Norouzi piedalījās fonda "Siberijas bērni" sacerējumu konkursā un savā vecuma grupā ieguva godpilno trešo vietu! No sirds sveicam laureātu Arvinu un viņa skolotājus! Sacerējumu publicēsim nākamajā *Brīvās Latvijas* numurā. BL redakcija nolēmusi arī piešķirt žūrijas speciālbaltu (redaktorei Ligitai Kovtunai kā žūrijas locekli ir dota šī iespēja) – BL viena gada abonementu skolai un grāmatu veltes Arvinam.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

Konta nr.: LV80UNLA0050016243516

ar piezīmi "BL abon" un norādot vārdu, uzvārdu,

e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasīsiet Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)

• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)

• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv, tālr.: +371 67326761 vai +371 29439423

www.facebook.com/@brivalatvija
[www.twitter.com @briva_latvija](https://www.twitter.com/@briva_latvija)

Mājaslapa:

www.brivalatvija.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro

par cm² ierāmējumā

Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts, iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Līgita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784,
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Laika Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerciālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt: Biedrības *Laiks-BL* kontā – SEB Banka, nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

DĀVIS BERTĀNS IESTĀJAS
PRET RASISMU

Reaģējot uz ASV pilsētās notiekošo pēc afroamerikāņu Džordža Floida nogalināšanas, ar spēcīgu vēstījumu savā Instagram kontā klajā nācis viens no NBA komandas Vašingtonas Wizards līderiem latvietis Dāvis Bertāns.

Dāvis Bertāns sacensības spriedzē // Foto: Zumapress/Scanpix

Latviešu basketbolists, kurš ikdienā uzturas Vašingtonā, kur situācija šobrīd ir viena no sarežģītākajām visā ASV, savā Instagram kontā publicējis vairākus attēlus, kas veido vēstījumu pret rasismu. Kā savos sociālo tīklu kontos norāda Vašingtonas Wizards komanda, šis vēstījums ir visas komandas viedoklis par notiekošo. Šo ierakstu sociālajos tīklos ievietojuši vairāki Wizards basketbolisti – ne vien Bertāns, bet arī Džons Vols, Bredlijs Bils, Tomass Braients, Morics Vāgners, Īzaks Bonga, Šabazs Napjērs un citi. Vēstījums tulkojumā no angļu valodas skan sekojoši: *Mēs vairāk ar toleranci neizturēsimies pret to, ka šajā valstī tiek slepkavoti citu ādas krāsu cilvēki. Mēs nepieņemsim likumsargu ļaunprātīgu varas izmantošanu. Mēs nepieņemsim neefektīvus valdības vadītājus, kuri nesadzird, izturas neiejustīgi vai neciena cilvēkus ar citu ādas krāsu.*

“Turpmāk nebūs tā, ka mēs aizveramies un driblējam!” teikts Wizards un komandas spēlētāju paziņojumā. Pēdējā piebilde ir saistāma ar žurnālistes Lauras Ingremas 2018. gada izteikumiem par Lebrona Džeimsa vēlmi iesaistīties politiskās aktivitātēs. Viņas atbilde basketbolistam sociālajos tīklos bijusi kodolīga: “Aizveries un driblē!” Lieki piebilst, ka tas sociālajos tīklos sacēla pamatīgu vētru. Dāvis Bertāns pie šī ieraksta pievienojis arī savu piezīmi, kurā teikts: “Es esmu ar saviem brāļiem. Vienota cilvēce šo pasauli var padarīt labāku mūsu bērniem.”

STARPTAUTISKĀ
BASKETBOLA FEDERĀCIJA
(FIBA) AICINA

fanus piedalīties aptaujā, lai izveidotu Latvijas vīriešu basketbola izlases šā gadsimta “Sapņu komandu”. FIBA aicina līdzjutējus pēc saviem ieskatiem izvēlēties Latvijas izlases labāko starta piecnieku no basketbolistiem, kuri spēlējuši laika posmā no 2000. līdz 2020. gadam. Aptaujai izvirzīti 16 basketbolisti, kuri piedalījušies vismaz vienā Eiropas čempionātā. Līdz ar to aptaujā nav Nacionālās basketbola

asociācijas (NBA) klubu pārstāvi Rodions Kurucs un Anžejs Pasečņiks, kuriem ir neliela spēļu pieredze valstsvienībā. Aptaujai nominēti: Jānis Blūms, Kristaps Porziņģis, Ainars Bagatskis, Jānis Strēlnieks, Andris Biedriņš, Dāvis Bertāns, Kaspars Kambala, Roberts Štelmachers, Kristaps Janičenoks, Uvis Helmanis, Armands Šķēle, Jānis Timma, Kaspars Bērziņš, Raimonds Miglīnieks, Kristaps Valters. FIBA atzīmē, ka Latvija joprojām ir mazākā valsts pēc iedzīvotāju skaita, kas triumfējusi Eiropas čempionātā. Latvija to paveica kontinenta pašās pirmajās meistarsacīkstēs 1935. gadā. Savukārt pirms trim gadiem Latvijas basketbolisti Eiropas čempionātā izcīnīja piekto vietu, kas ir labākais sasniegums kopš valsts neatkarības atgūšanas. Latvija ceturtdaļfinālā piekāpās nākamajai čempionei Slovēnijai. Nākamais Eiropas čempionāts paredzēts 2022. gadā.

TĪNA GRAUDIŅA
UZ DIVRITENĀ

Gaidot vasaru, Eiropas čempione plūdmales volejbolā Tīna Graudiņa dikstāves periodā kopā ar draudzeni Paulīni uz divriteņiem sešās dienās nobraukusi 350 kilometru no Jūrmalas līdz Liepājai.

Tīna Graudiņa plūdmaļē ļaunas vēja glāstiem

Visi lieli plūdmales volejbola turnīri pandēmijas dēļ vasarā ir atcelti, tomēr Tīna Latvijas Televīzijas Sporta studijai pastāstīja, ka negrasās sēdēt dikā un plāno gan nopietnus treniņus, gan daļību sacensībās. Graudiņa ar velosipēdu dzimtajā Jūrmalā pārvietojas kopš bērnības, bet šoreiz no treniņiem brīvā nedēļā pievienojās draudzenei jaunam piedzīvojumam uz diviem riteņiem.

Studējot Losandželosā, Tīna ar velosipēdu pārvietojās tikai universitātes pilsētīnā. Viņa atzīst, ka Losandželosa ir divriteņim par lielu. Tīna studē Dienvidkalifornijas universitātē (USC), kur šosezon paņēma akadēmisko gadu, lai labāk sagatavotos Tokijas Olimpiskajām spēlēm, kas nu pārceltas uz 2021. gadu. Universitātē Tīnai ir pilna sporta stipendija politoloģijas studijās. USC sevi pozicionējusi kā augstskolu, kas sagatavo sportistus olimpiskajām spēlēm. Universitātē aprēķinājuši, ka pēc olimpisko medaļu skaita Latvija ierindotos TOP 10, ja būtu statistikā iekļauta valsts. Graudiņa gan izceļas ne tikai savā universitātē, jo ir pirmā ASV augstskolu studente, kas plūdmales volejbolā kvalificējusies olimpiskajām spēlēm.

LATVIJAS PARALIMPISKĀ
KOMITEJA NOSLĒDZ
TRĪS GADU LĪGUMU
AR ĢENERĀLSPONSORU
“MĒNESS APTIEKU”

Paralimpiskais jātnieks Richards Snikus ar zirgu King of The Dance piedalās Paralimpiskās komitejas rīkotā pasākumā Mārupē.

Vienošanās paredz, ka LPK katru gadu atbalstā saņems 120 000 eiro. “Mēness aptiekas” sniegtais atbalsts aptvers 27 dažādus paralimpiskos un pielāgotos sporta veidus, iesaistot vairāk nekā 6000 cilvēku visā Latvijā.

MILKEVIČS:
LATVIJĀS VIEGLATLĒTI
GRIB STARTĒT

Latvijas vieglatlēti arī pēc ārkārtējās situācijas atcelšanas ir gatavi piedalīties sacensībās un gaida no valdības puses, kad tā ar savu lēmumu tam dos “zaļo gaismu”, aģentūrai LETA sacīja Latvijas Vieglatlētikas savienības (LVS) ģenerālsekretārs Dmitrijs Miļkevičs.

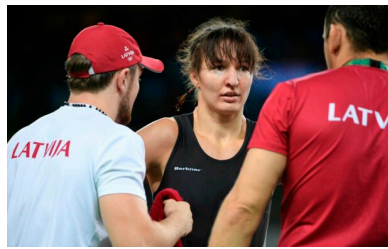

Jau ziņots, ka ar četru Latvijas skrējēju līdzdalību mačos Igaunijā sezonu atsākuši Latvijas vieglatlēti. Latvijā vēl jāsaģaidā valdības atļauja, ārkārtas situācijai valstī turpinoties līdz 9. jūnijam. “Igaunijā ir malači,” kaimiņus slavēja Miļkevičs. “Viņi jau rīko sacensības un aicināja arī mūsu sportistus piedalīties mešanu disciplīnās. Tas ir apsveicami.” “Mūsu vieglatlēti ļoti grib startēt, taču Latvijā tas pagaidām nav iespējams,” saka Miļkevičs, kuram joprojām pieder Latvijas rekords 800 metros. “Trenēri federāciju katru dienu “bombardē” ar jautājumu, kad drīkstēs startēt. Gaidām valdības lēmumu, cik cilvēkiem drīkstēs rīkot sacensības.”

BRĪVĀS CĪNAS
SPORTISTI CĒR UZ
TRENĪNNOMETNĒM

Latvijas izlases sportisti brīvā stila cīņā šo laiku izmantojuši lietderīgi un uzņēmusi lielisku sportisko formu, tomēr, lai šis gads nebūtu pazaudēts, vasarā

nepieciešamas treniņnometnes, saka Latvijas Cīņas federācijas prezidents un cīkstones Anastasijas Grigorjevas treneris Armands Zvirbulis.

“Teiksim tā... Mums pagaidām iet mierīgi. Ir gan daudz nezināmā. Federācijai darbs ierasti paiet ar sacensību rīkošanu un sportistu gatavošanu Eiropas vai pasaules čempionātiem. Tāpat palīdzam augstas klases sportistiem ar nometņu rīkošanu, taču tagad koronavīrusa dēļ, tas viss ir apstājies.”

BOBSLEJISTU TESTI
APMIERINOŠI

Latvijas bobsleja izlase pēc Murjānos notikušajiem testiem turpinās strādāt ar trīs līdz pieciem kandidātiem, atklāj valstsvienības treneris Sandis Prūsis. Nesen Murjānos norisinājās topošo bobslejistu un skeletonistu atlases testi. Ja iepriekšējos gadus Murjāņu sporta ģimnazijas manēža bija pilna ar jaunajiem kandidātiem, tad šogad atlases testi notika pēc iepriekšēja pieraksta, veidojot nelielas atlases grupas, kā arī ievērojot visus pulcēšanās un distancēšanās noteikumus.

Sandis Prūsis

Sandis Prūsis atzina, ka atlases testi nelielās grupās ir sevi attaisnojuši. “No visiem šodien testētajiem kandidātiem šobrīd konkurētspējīgi ir kādi trīs līdz pieci, ar kuriem mēs arī turpināsim strādāt,” apmierināts ir Prūsis. “Pieteikušies gan bija vairāk nekā ieradās. Nezinu iemeslus, kādēļ tā, bet tie, kuri bija ieradušies, parādīja sevi labi.”

DAŽOS VĀRDOS

Latvijas basketbola zvaigzne Kristaps Porziņģis iekļauts respektablā medija Forbes veidotajā pasaules pelnošāko sportistu simtņiekā. 24 gadus vecais liepājnieks topā ieņem 78. pozīciju. Dalasas Mavericks kluba basketbolists gada nogriezni nopelnījis 24,5 miljonus ASV dolaru (četrus miljonus no sponsorēšanas līgumiem)

***

Hokeja vārtsargs Elvis Merzļikins NHL ģenerālmenedžeru un apskatnieku balsojumos parādās kā kandidāts uz divām balvām: sezonas labākā vārtsarga jeb Vezinas trofejas saņemšanai un balsojumā par labāko debitantu Kolumbusas Blue Jackets komandā.

***

Latvijas kamanīņu braucējs Inārs Kivlenieks paziņojis par aktīvā sportista karjēras pārtraukšanu un pievēršanos trenera arodam. Kivlenieks vēl apsver iespēju Eiropas čempionātā janvārī Siguldas trasē aizvadīt savas atvažu sacensības, taču to viņš darīs vien tad, ja jutīs, ka varēs labi nobraukt.

P. Karlsons

SĒRAS

Dziļās skumjās paziņojam, ka 2020. gada 14. maijā Gēteborgā, Zviedrijā, Mūžībā aizgājis Daugavas Vanagu Vācijā biedrs, ELJA Vācijas nodaļas valdes loceklis, jaunatnes žurnāla MĒS Vācijas redaktors, inženieris

UĢIS BĒRZIŅŠ.

Februārī Aizsaules ceļā devās arī Uģa Bērziņa uzticamā dzīvesbiedre WILMA TENESS.

Lai abiem kopīgi vieglas smiltis!

Lielajās bēdās esam kopā ar ģimeni.

Dziļā līdzjutība arī Uģa brālim Mārtiņam Vācijā!

Daugavas Vanagi Vācijā